Ч. 16 (14.548. Львів, вівторок 25. січня 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Національні війська окружують Теруель.

Як подає Авас, мадридські військові кола ось як описують положення під Теруелем: **Національні війська здобули Кампілльо, Сан-Бляс, Конкуд і Ля Муеля; є це найважніші етапи у протинаступі на Теруель.**

Національні війська тримають тепер це місто під артилерійським вогнем, та не значить це, щоб вони мусіли його здобути, бо червоні бороняться завзято. Укріпившися на півколі Конкуд—Кампільо—Віллястар, **національні війська намагаються тепер окружити Теруель,** перетинаючи шлях до Саґунту.

Від 3-ох днів ідуть бої за Ель Мулетон, місцевість положену 5 км. на північний схід від Теруелю, яка панує над переходом через ріку Альфамбру. **Як національні війська перейдуть ту ріку, без труду будуть вони могти перетяти шлях Теруель—Бельчіте.**

У найближчих днях вирішиться доля Теруелю. Без сумніву національне командування, яке зосередило там поважні сили, буде старатися за всяку ціну здобути місто.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА ВИСИЛАЄ ПРЕДСТАВНИКА ДО ЕСПАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УРЯДУ.

Як подає Авас, Чехословаччина хоче заіменувати консулярного аґента при еспанському національному уряді, що боронив би інтересів чехословацької торговлі та промислу. Це становище обняв би д-р Берка.

Крім того на терені червоної Еспанії має Чехословаччина посольство, яким від 1. ц. м. завідує шарже д' афер Немечек.

5 воєнних кораблів збомбардувало Валенсію.

Барсельонське міністерство оборони подає, що 5 національних воєнних кораблів (у тому 2 контрторпедовці, якими недавно збогатилась національна фльота), збомбардувало в неділю рано Валенсію. На місто впало коло 40 стрілен.

ЖЕРТВИ БОМБАРДУВАННЯ СЕВІЛІ.

Червоні літаки бомбардували вчора Севілю Ген. Кейпо де Лляно повідомив у вчорашньому радієвому комунікаті, що від летунських бомб згинуло там 11 дітей, 3 жінки і 10-ох мужчин.

80 ТОН БОМБ НА КАТАЛЬОНІЮ.

Національна головна кватира стверджує в комунікаті, що вчора (неділя) національні літаки збомбардували летунський майдан Барракас, де знищили 4 ворожі літаки, крім того скинули 60 тон бомб на електрівню, що заосмотрює в електричний струм фабрики зброї та 20 тон на граничну залізничу стацію Порт Бу.

ЗАТРИМАЛИ СОВІТСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

Велике враження викликала у Москві вістка, що на висоті Севти еспанський національний воєнний корабель затримав совітський торговельний корабель „Петровський", що плив з Гамбурґа до Батуму.

Шотан приготовляє замах на праву пресу?

Як довідується „Лє Пті Бле", французький уряд предложить у найближчому часі парляментові проект закону, що давав би адміністраційній владі право піддавати превенційній цензурі часописи, які шкодять престіжеві держави, та заборонювати вивозити їх за кордон. Такий законопроект опрацював уже попередній уряд Шотана, але зрезиґнував з нього.

Ця вістка затривожила праві пресові кола, бо згаданий законопроект міг би поважно пошкодити правим часописам — зокрема тижневикам — які завзято критикують уряд „людового фронту" і розходяться у великій скількости за кордоном.

Америка виповість морський договір?

Між Льондоном, Парижем і Вашинґтоном почнуться небавом переговори над зміною клявзулі про тонаж кружляків. У льондонських політичних колах заявляють, що не потверджено поголоски, немовби Америка хотіла виповісти морський договір з 1936. р., щоби звільнити Англію та Францію від постанов про максимальний тонаж кружляків (35.000 тон).

АМЕРИКА ФОРТИФІКУЄ ГАВАЙСЬКІ ОСТРОВИ.

Як подає американська преса, американська військова й морська влада опрацювала подрібні пляни розбудови укріплень Гавайських островів; вони чекають лише на відповідні кредити.

У першу чергу йде про те, щоб уфортифікувати невеликий вульканічний острів Оагу на справжню скельну твердиню, на взір Ґібральтару. М. ін. збудувалиб там підземне летовище, де могло би поміститись кількасот апаратів. Це далоб американському летунству перевагу на Тихому Океані.

У Греції знову неспокійно.

Грецька влада прогнала за кордон кількох політиків, які поширювали революційні гасла проти теперішнього уряду. Серед тих політиків є кількох б. міністрів і послів, які співпрацювали з Кафандарісом, Софулісом та Мильонасом

Чанкайшек обмежиться до оборони Південного Китаю?

Далекосхідні кореспонденти французьких часописів подають, що марш. Чанкайшек, приготовлюючися до довшої війни, хоче зосередити все військо у 5-ох південних, гористих, тому легких до оборони, провінціях (Юнан, Кіянсі, Гунан, Куейчав і Сечуен) щоби там її зреорґанізувати і вивінувати

—o—

Католицький підхід та українська дійсність.

(З приводу інґеренції Апостольської Нунціятури в користь заборони станиславівського владики.)

Від Редакції: Цю статтю дістали ми з кол українських світських католиків.

Львів, 24. січня 1938.

Недавня заборона станиславівського владики відбилась широким і прикрим відгомоном серед українського громадянства. Національна преса, не виключаючи і львівської католицької („Мета" й „Нива"), зареаґувала однозгідно. Зареаґувала проти прикрого й понижуючого нас перед чужими тону декрету та проти головної тези заборони, в силу якої всім священикам станиславівської епархії не вільно належати до світських товариств і виконувати в них виборні функції. Одначе справа зійшла скоро зі шпальт преси та почала прибирати форми внутрішньої української справи.

Та ось, як відомо вже, вмішався тут посторонній чинник: Апостольська Нунціятура. Здається, ніхто не надіявся, що інґеренція прийде саме з тої сторони. Установа, яка з рації свого завдання є все незвичайно обережна і здержлива та радше уникає явного натиску, уважала за відповідне виступити, в цьому випадку, в рідко подибуваній формі. Бо справді це рідка форма, коли, після однодушної неґативної опінії української національної преси, після того, як два інші єпископи, галицький митрополит і перемиський ординарій, не вважали за відповідне приєднатися до станиславівської заборони — появляється прилюдно лист Представника Апостольської Столиці, в якому заборону станиславівського єпископа названо „мудрою" і „найвідповіднішою", що за неї, як за добре діло, „належиться заслужена похвала"...

Кожний крок Апостольської Нунціятури має свій великий питомий тягар. Має його теж і останній. І тому не можемо залишити його без реакції, хоч з природи річи ми примушені оперувати при аналізі його мотивів здебільша здогадами.

Перший здогад, який насувається нам мимохіть, чи радше по традиції, іде в тому напрямі, що інґеренція Апостольської Нунціятури не позбавлена відомого політичного, отже постороннього впливу. Українське громадянство привикло, що навіть найбільш далекосяглі акти Апостольської Столиці, які торкаються гр.-кат. Церкви, носять дуже виразні познаки цього впливу. Згадати би про Апостольську Адміністратуру на Лемківщині і справу Унії на північно-західних наших землях. Тому трудно цьому громадянству припустити, щоб ті самі чинники, які вміли викривлювати інтенції Апостольської Столиці, не потрапили цього зробити з Нунціятурою. Заборона станиславівського владики — цеж з національно-політичного боку немаловажна річ! Чи хотів цього владика Григорій, чи ні, — та всеж своїм розпорядком ослабив він незвичайно вплив на українське зорґанізоване життя такого вартісного чинника, яким є українське духовенство. Тріюмфуючі наголовки статтей польської преси казали пророчисто, що вона це зрозуміла. Звідсіль простий висновок про можливість політичного впливу на виступ Апостольського Нунція.

Одначе треба признати, що такий здогад був би надто великим упрощуванням справи. Адже важко зрозуміти, чому повага Католицької Церкви подиктувала дипльоматичну інтервенцію лише з політичних мотивів у справі, яка поземнює українське громадянство, з якою не

солідаризуються два інші єпископи та якої остаточне вирішення не переступає компетенції ординаріїв.

Треба обєктивно ствердити — при аналізі мериторичної сторінки справи, яку заторкує станиславівська заборона, — що, коли підходити до тез тієї заборони лише з католицької точки погляду, то вони видаються правильні. Якжеж можна навіть некатоликові оспорювати чию вимогу, що католицький священник не повинен занедбувати обовязків свого звання, віддаючися світській діяльности, або що він має служити перш усього Церкві та поширювати царство Боже?! Трудно теж витолкувати комусь, хто привик підходити до суспільних явищ зі західно-европейськими категоріями, чому вимога ізоляції від світських установ, творення власних, католицьких і, скажім, стовідсоткового клерикальний підхід до світського прилюдного життя, викликали аж такі різкі застереження українського громадянства. В наслідку видається оправданим виступ Апостольського Нунція в обороні єпископа, атакованого рідним католицьким громадянством за акт з католицького становища зрозумілий. Можна до того міркувати, що найшлися „приятелі", які українське громадянство представили максималістичним, анархічним і навіть бунтарським, що зуміло „терором" присилувати двох інших єпископів мовчати... Ось і конечність дипльоматичної інгеренції, потреба оборони загроженої католицької позиції.

Тимчасом ця сама обєктивна аналіза тез заборони єпископа Хомишина, як і неодного його дотеперішнього виступу, доводить на тлі української дійсности до парадоксального висновку: **Заборона доктринально правильна, у практичному переведенні є на тлі української дійсности — для католицької Церкви шкідлива.**

Теоретично треба признати слушність Апостольському Нунцієві Кортезієві, коли на підтвердження правильности кроку станиславівського владики цитує слова Енцикліки Пія X. „Іль фермо пропозіто". А саме, що католицький священник повинен поставити себе понад усякі боротьби і понад усякі суспільні верстви. Одначе, на нашу думку, для української дійсности більше підходить інше місце тієї самої Енцикліки. Підходить те, де сказано, що Церква, повинна старатися „всіми засобами надолужувати собі втрати, зроблені в Царстві вже добутім". В українській дійсности ці втрати прийшли наслідком того, що в нас за довго панувало гасло „Священник до захристії!" Ізоляція українського духовенства від турбот і радощів, від праці і гордощів рідного громадянства, наказана станиславівською забороною, буде лише продовженням — в іншому виді — цього самого гасла. Вислідок тієї ізоляції настане дальше зісвітчення українського громадянства і — далі — зріст антиклерикалізму, лаїцизму й антирелігійности в ньому. Просто з тої причини, **що в нашому громадянському житті нема відповідно вироблених і зріжничкованих католицьких суспільних організацій.** Те, що на заході існує від сотень літ, має свою довголітню практику і традицію, у нас ледви в пеленках, коли за вихідну точку взяти напр. повстання Українського Католицького Союзу заперед 8-и років. Українська Церква не має в світському громадянстві свого брахіюм секуляре. **У висліді станиславівської заборони Церква визбувається ще цього незвичайно кволого рамени, яке досі мала.** Бо простір добровільного впливу духовенства, зі становища більш обсерваторського, що його станиславівська заборона не виключає, не заступить ніколи безпосередньої, рішальної переваги, яку має добрий священник у селі. І — нехай нам вибачить станиславівське духовенство — заборона не піднесе його у клерикальному сенсі, зате звільнить слабші його елементи від деяких національних обовязків, ослабить їх звязок з народом і за тим понизить серед нього повагу духовного стану та скріпить можливости пропаганди сект, комунізму й безбожництва. Чи ці яви не є поширені спеціяльно на терені станиславівської епархії?

Ясно, що станиславівське духовенство мусітиме негайно розбудовувати українські світські католицькі товариства. Чи це можливе в наших умовинах у найближчому часі? Чи навпаки, з браку відповідної світської католицької верхівки, традиції і практики католицької праці, при недостачі католицьких організацій, **не настане тут небезпечна прогалина?** Припустім на хвилину, що все українське духовенство Галицької Провінції, як це лежить в інтенції Апостольської Нунціятури, відсунулося би від світських товариств і приступило до розбудови власних. Чи, **заки це станеться,** не опанують нашого села чинники в більшости ворожі нашій Церкві? Чи можна передбачити величезні шкоди для духовости українського народу, коли арелігійні і протирелігійні чинники матимуть, скажім, якийсь десяток років релятивну свободу рухів у сільських організаціях? Чи таким робом не виростає до стовідсоткової певности здогад, що цей нагальний перехід до — хай би так дуже всіми нами бажаних — чистих католицьких організацій і до суспільної праці в імя добра перш усього Церкви, — буде власне для тієї Церкви незвичайно небезпечний? Бож це створить перспективу справжньої ізоляції українського духовенства серед власного народу.

Отож в умовинах української дійсности, дійсности в суспільно-католицькому сенсі аморфної — у відріжненні до зріжничкованого західно-европейського громадянства — перехід до західно-европейського типу суспільної діяльности є для Католицької Церкви й українського католицького духовенства щонайменше небезпечний. Воно досі слушно, у згоді з історичним розвитком українського народу, перестало обмежуватись лише до праці в церкві, до Літургії та Євангелія і кинулось теж до праці серед рідного народу, підносячи свій вплив і престіж незвичайно. Тепер поповнилоб помилку, колиб, ідучи за вказівками стовідсоткового клерикалізму, повернулось назад тільки до захристії. Бож нічим іншим, як поворотом до захристії, є сьогодні праця лише в церкві, хочби вона й інтенсифікувала богослуження й місії, хочби й розбудовувала побожні, харитативні і католицькі товариства. Правда, сьогодні нам потрібний духовник типу Христового воїна, який ділав би всюди для добра Церкви та перш усього в прилюдному житті. **Одначе цей тип духовника не повинен творитися шляхом католицького аристократизму й ексклюзивізму.** Адже перед нами нова доба суспільного католицизму: притягнення до співпраці з духовенством мірян, витворення і поширення світського апостольства!

Чи можливе це, коли українські духовники не стануть просто ловцями душ, венаторес анімарум, коли не будуть з евангельською терпеливістю втискатись усюди, коли не будуть усюди чинні?! Моттом декретів наших єпископів повинні бути, на нашу скромну думку, слова Папи Пія XI.: „Треба всюди втискатись, де тільки можна ширити Божу хвалу, спасення душ, відріжнення доброго і злого, Боже Право." Відома є крилата фраза, що, колиб сьогодні жив св. Апостол Павло, він заложив би щоденник. Парафразуючи її, можемо сказати, що він закладав би сьогодні теж свої „Просвіти", „Рідні Школи", „Сільські Господарі". Але... хіба на Заході, і то не всюди. У нас, в українській дійсности, він входив би, особливо сьогодні, в існуючі установи і голосив би там слово Боже.

Ось тут добачуємо одну зі сутніх ріжниць між католицьким підходом до світських справ в українській дійсности і таким самим підходом до світських справ у деяких громадянствах, в католицькому сенсі зріжничкованих.

Однак цим наші застереження не вичерпані. Коли виступаємо проти проводження в життя, назвім це, чистої клерикальної засади підходу до українських світських установ, то робимо це, теж з огляду на їх специфічний характер. Ніде в Европі нема такого великого відламу бездержавної нації, як ним є українці в Польщі. І ніде в Европі національні організації не є такі своєрідні, як ті, які творить тут український нарід. Це не лише продукти його снаги, його вужчих, культурних, матеріяльних і станових потреб. Це теж і заспокоєння його загально-національних, інтегруючих інстинктів, питомих націям, які вже вийшли зі стану етнографізму. Якжеж дуже гострі ці інстинкти у народу, який нераз уже в історії реалізував свою державність! Чиж було інакше у поляків у добі їх поневолення? В умовинах західно-европейської дійсности, чи в умовинах державного народу, цього типу загально-національні організації не є доконче потрібні. Їх заступають державні органи. Там теж ріжничкування суспільних організацій у ріжних напрямах, отже й конфесійному, є річчю потрібною, природною, на кожний випадок — не одіозною. Одначе в умовинах бездержавної нації підхід з чисто клерикальними категоріями до організацій, які з рації свого національного характеру, дають змогу вижитись політично, соціяльно і конфесійно ріжним, але національно однородним, елементам — є розпилюванням національної одности. Розбивання цих національно суцільних організацій на вужчі чи специфічні складники, мусить викликати рішучий спротив, бож це бє по національній, інтегруючій ідеї, яка, не маючи державних органів, находить свій захист і вияв в умовинах міжпартійної та міжвіроісповідної коляборації. Ніхто не дивується, коли нпр. Апостольська Столиця не підходить до французької держави чи французького уряду з критеріями стовідсоткового клерикалізму і коли кардинал Пачеллі їде до Франції в гості до людово-фронтівського уряду. Кожному ясно, що це Ватиканові потрібне для ширшої політики. Мутатіс мутандіс нехай ніхто не дивується, що й українські католики і православні націоналісти і радикали, шукають теж спільної мови на терені Просвіти чи кооперації і що тою спільною мовою є творення національних форм співжиття в умовинах бездержавности. Звідсіль ясно, що нагальна диференціяція цих організацій, нехай би і в імя добра Церкви, бє в саму істоту змагань бездержавної нації і непотрібно мобілізує чинники навіть католицькі проти цих спроб нагальної диференціяції.

З цими питаннями українського суспільного католицизму, які треба в українській дійсности інакше розвязувати, ніж подекуди нпр. у Бельгії чи Франції, звязані теж велитенські завдання, які католицька Церква має виконати на наших землях. Чим більше вона добуде довірія до себе серед українського народу, **чим більше зрозуміє його змагання,** тим більше те, що сьогодні у нас носить одіозну назву клерикалізму чи окатоличування світських форм прилюдного життя, прийме форми природної пенетрації цього **життя впливами Церкви.** Завдання її у нас не може обмежуватись лише до освячення їх і вироблювання християнських засад засобами літургії Христового Євангелія і догматичних правд. Це сьогодні кожному ясне і все українське громадянство в цьому згідне. Колиж воно вже готове співділати у вироблюванні громадянських зразків католицького життя, то справді недоцільно ослаблювати цей уже існуючий католицький потенціял нашого громадянства невідповідними ходами й виступами. Може й доктринально правильними, може серед інших умовин доцільними, одначе в нашій дійсности — малопригожими.

З оцих висловлених нами поглядів уважаємо недавній розпорядок єпископа Кир Григорія, розпорядок у формі перебільшеній і строго лістично прикрий — у практичному висліді для української Католицької Церкви шкідливим, та з точки погляду — скажім — чистого устою... цизму може й узасадненим. І тому було б дуже бажано, щоб українські, перш усього католицькі, організації, з рації інгеренції в цій справі Апостольської Нунціятури, звернули увагу... ли слід, на всю парадоксальність тієї католицької проблематики в українській дійсности. Цього вимагає не лише наш національний інтерес, але й інтерес Католицької Церкви.

Ліквідація „Людового фронту" у Франції.

Париж, 18. січня 1938.

Ми не всилі боротися з телеграфічними агенціями, не маючи постійного телефонічного получення з редакцією „Діла". Тому дозволяємо собі обмежитись, не зважаючи на ті політично-бурхливі часи, які переживає Франція, тільки до загального огляду подій.

ПОДВІЙНА ГРА КОМУНІСТІВ.

Від самого початку істнування „Людового фронту" партія радикалів і партія соціялістів стрічалися із щораз новими труднощами від крайньо-лівого комуністичного крила урядової парляментарної більшости.

Комуністи вели подвійну гру: з одного боку вони критикували уряд та підривали його авторитет у краю, а одночасно голосували за урядом у посольській палаті. Французька комуністична партія не має свого власного „я", вона вповні підчинена Комінтернові. У внутрішній ділянці комуністи розбивають нове соціяльне, справедливе законодавство, підсичуючи безнастанні страйки. У закордонній політиці безупинні воєнні визови комуністичої партії звернені до Німеччини й Італії, утруднюють традиційну і спокійно-зрівноважену політику Ке д'Орсе.

„Людовий фронт" має „обуржазити комуністів — думали радикали і соціялісти. Ми комунізуємо край входячи в „Людовий фронт" — міркували комуністи. Вічні компроміси, тертя і т. д. мусіли раніше чи пізніше привести до розколу. Кілька днів тому такий розкол настав.

ІДЕЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОДНОЦІЛОСТИ.

Леон Блюм, покликаний формувати кабінет по невдачних зусиллях п. Боне взяв, у деякій мірі, ідею Поля Рено — члена центру і хотів створити уряд, до якого увійшлиб усі ліві партії, отже і комуністи, та французький центр. В опозиції мала залишитися тільки консервативна правиця.

Поль Рено відмовив Блюмові, бо вважав, що залишити консерватистів поза фронтом „національної одноцілости" це значилоб відібрати урядові можливість створити цю національну надбудову при вже істнуючій формації „людового фронту". А на строго „людовий фронт" з участю комуністів в уряді не згодились радикали, як сповіщає комунікат Блюма.

КАБІНЕТ БЕЗ КОМУНІСТИЧНОЇ ГІПОТЕКИ.

Шотан передав владу Шотанові, і по дорозі скинув дуже зручно комуністичний тягар. Комуністи бажали те саме зробити з Шотаном і Дельбосом. Урядову крізу переведено справді по мистецьки. Тут кажуть, що провідну ролю у цій крізі відіграв президент республики п. Лебрен, якого підтримала радикальна партія, а передусім міністр війни Далядіє і міністр закордонних справ Дельбос. Зовсім окрему і дуже патріотичну ролю відіграв, як запевняє центровий полудневий паризький орган, лідер соціялістів Леон Блюм.

ТРЕБА ПОЗБУТИСЬ КОМУНІСТІВ.

Знаменито поінформоване про найдрібніші дрогання політичного життя у світі французьке міністерство закордонних справ (подамо для ілюстрації, що нпр. всі радіові передачі всіх країв світу безупинно контролює окрема служба в Ке д'Орсе, як теж найменша політична стаття в якійнебудь країні не проходить без уваги) та міністерство військових справ, себто точніше французький генеральний штаб, домагалися, щоб викинути комуністів з урядової більшости. Цього вимагало політичне і військове положення у світі.

СТАНОВИЩЕ СОЦІЯЛІСТІВ.

Соціялістам було дуже не на руку, головно з виборчих причин, зривати з комуністами, тому вони передали цю місію радикалам. Якщо уряд Шотана дістане, хочби тільки з початку, підтримку соціялістів, то в тому, як тут говорять, буде велика заслуга Блюма. (Наші читачі знають вже з телеграм у попередньому числі „Діла", що Шотан здобув велику більшість у парляменті, між іншим і підтримку соціялістів). Соціялістичний провідник свідомий великої небезпеки, що загрожує Франції при якихось внутрішніх заворушеннях, і ціла його акція має бути спрямована, щоб утихомирити французькі маси.

НІЯКОЇ ІДЕОЛЬОГІЧНОЇ ВІЙНИ.

Французи не мають найменшої охоти вмирати за Сталіна. Комуністична партія натискала безупинно французький уряд, щоб він вислав зброю і військо до Еспанії та щоб під ніякою умовою не прийшло до тривкої угоди Франції з Німеччиною і до відпруження її взаємин з Італією! Нема найменшого сумніву, що СССР бажає відхилити воєнну небезпеку від своїх кордонів, перекидуючи її на захід Европи. Але цей самий СССР не хоче явно помагати Китаєві, може і вдоволений, що покищо японська небезпека звернена куди інде. Кожна держава грає на проволоку, думаючи, що час є її союзником.

Кабінет Шотана майже наскрізь радикальний, т. зв. французькі соціялісти і „незалежні ліві" програмово зовсім не ріжняться від радикалів.

Радикали бажають нині випростувати французьке положення, а може в їх задушевних мріях є охота бути помостом, по якому прийде і то під їх кермою, національна унія — відроджений пуанкаризм.

Юрій Студинський.

МИКОЛА МАТІВ-МЕЛЬНИК. 3

З перипетій життя

І ТВОРЧОСТИ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА.

(Докінчення).

На господарці, двірництві, інспекторстві витратив Федькович енергію й час і змарнував добрих пятнацять літ на переспівуванні Шевченка. І саме тоді, коли, обурений на віденчуків і на „Правду", за те, що не справилися з його поезіями та коли не поталанило йому з букварем, він вішає свою кобзу на клинок і зриває останні звязки з людьми, що хотіли його якось рятувати; тоді він нехотячи розкриває в „Оврушках" **того червака, що точить його життя** і одніський раз признається:

Я не учився в кобзу грати,
В німецькі школи не ходив
За книжков вірші віршувати —
Я не видав волоських див!
Неук неукий Чорногіря!
До топірця, а не до ліри,
Рука мозолова здалась!
У темний ліс, не на Парнас
Іди гулять опришків сину!
Іди з рушницею гулять,
Доки від неї не загинеш,
Доки твій званий кресний брат
Не забере кроваву зброю
І не сховає воза з тобою!
Коїс ти був батько, воля мати
Зелений гай і школа й хата,
І більше пісні ти не чув,
Як ту, що чорний ліс ти гув!...

Хай не буде навіть та його фудулія — але, все, що щось поетові розпирало груди, — його вкидав туга за творчістю. Одначе по нову й цікаву тематику таки треба було йти з бервінкових гір у інший світ, „щоб добру навчили"...

Шмат золотого віку проходив марно — минали літа молодії... І мучило почуття духового безсилля, почуття обмеженого кругозору...

А я стою тай дивлюся,
Тай нишечком плачу
Тай сивію, як той голуб...

Це безупинне кидання собою від стіни до стіни збільшило його меляхолію, викликало депресію, стало причиною химер і часто цинічного упередження до „упатентованих". А відсіль уже була пряма дорога до своєрідної ностальгії, містицизму з ворожками й астрольогією, якій віддав марно останню десятку свого віку. Федькович не потрапив туди, куди кликав його талант і не сповнив усіх, покладених на нього надій: Наступив відворот із позицій 1862 року, повільний, але болючий, що став для поета **трагедією** в повному значінні слова. Вона вже позначилася на Федьковичеві у Львові 1873 р. і Драгоманов згадує вже про те в „Австро-руських споминах". Він називає поета капітаном, що „сам себе не вміє вжити, як слід, і ті що навколо його, не вміють", що він „що дня пропадає і навіть деморалізує громаду приміром свого пропадання". Ще гіршого враження набрав Драгоманов з гостини в поета 1875 року й закидав громаді, що „не вміє ні виховати, ні навіть піддержати таланту"... Та чиж можна було завернути назад течію, яка понесла безповоротно людину в мальштром?

До автобіографії Федьковича ставимося з резервою, алеж вона саме помагає нам зорієнтуватись у хаосі схрещених почувань, коли загубив шлях, не ставувши на нього добре ногою. Як близько тут від поваги до комізму!... Та ціле його життя це цікава психольогічна повість, в якій не бракне ані романтичної містики, ані грубого реалізму. Життя поета буває часом незбагнене. Поет живе найбільше серцем, а воно не все розумне. Чи життя Біргера, Гельдерліна, Гарденберга, Кляйста, Байрона, Уайльда не є повістю, кожне sui generis?... І тому біографія не повинна бути накопичуванням фактів, але чимось зовсім іншим, щоб не вийшла прикра історія з Косованщиною, від якої так багато перепало матері Федьковича.

„Говорили" люди про т. зв. дивацтва Федьковича. Не вадилоб потрудитися та переглянути їх рядком, бо ті „дивацтва" цеж і є той самий Федькович, якого мусимо відтворити з повним зрозумінням у його життєписі та в поезії. Іронія й сарказм у ліриці Гайне не є чимось окремим від його життя, так як бунтарство Шевченкової лірики. Отже є щось і в образі Федьковича, що треба підкреслити якнайсутєвіше: саме оті дивацтва, яких „реальні" люди, сучасні поетові, не розуміли, а за які він багато сам страждав. Тут цілий калейдоскоп: непечулена любов до матері, що мала характер інфантилізму; ненависть до батька, якої ґенези таки, поправді, не знаємо; туга за мандрівкою, що вже позначилася від пятнацятого року життя й не давала спокою до смерти; незадоволення в кожній ситуації життя й велика непостійність; фантазії про відбуту мандрівку по Сербії й Україні (з бандурою!); гуцульська ноша, товаришування з мужиками, завадіяцтво і неохота до товариського життя з інтелігентами; фудульна гуцульська впертість і пересолена амбіція; широкий жест, щоб себе показати і величезна необразованість; аподиктичність, дитяча наївність і велика непогамованість,[1] яку характеризують короткі слова: „З хреса та в груди — за громом не чути, за димом не

[1] Матеріяли стор. 108.

А може це й наші роковини?

Напередодні 75-их роковин польського січневого повстання оповіщено в деяких польських часописах, що й у львівській Преображенській церкві з тої нагоди відправиться заупокійне богослуження. Неодного з нас моглоб воно здивувати. Моглоб, колиб хочби трохи над тим не призадумався. Бож тоді може і пригадалось би, що чейже і в неодній нашій сімї ще й сьогодні згадують тих членів, які на перше гасло польського повстання — так, як і в листопаді 1830 р. — встали разом з поляками до бою з московським царатом і в бою жертвами впали. На жаль, не лишилося після них хочби стільки документальних слідів, кілько зберегли їх судові акти у звязку з участю українців у польських революційних конспіраціях доби Маркіяна Шашкевича. В свому часі рідня, боячись відповідальности перед владою, нерадо згадувала їх, а ті, що обовязані були закріпити память про них, не зробили того з інших причин.

Правда, появилася вже в 1865 р. у Львові книжечка Іполита Ступницького п. н. „Imionospis poległych i straconych ofiar powstania roku 1863 i 1864". Автор, зібравши відповідний матеріял з краєвих і заграничних часописів та з приватних кореспонденцій, заповнив ним майже 100 сторінок друку. Але даремне шукалиб ви в тім позвбучнім викажі жертв повстання за означенням їх національного походження, хоч не були то самі поляки, на що вказувалиб уже прізвища. До несподіваних вийнятків зачислити можна три зпоміж них — українці, яких походження ствержено. Ось вони:

1) „**Krzyżanowski Platon**, rusin, starzec 70-letni, były oficer, dowódca oddziału Berdyczowskiego, ujęty w niewolę moskiewską i zapędzony do Kijowa, tamże za wyrokiem sądu wojennego rozstrzelany dnia 13. września 1863".

2) „**Macieliński Leon**, syn gr.-kat. plebana, śmiertelnie raniony w utarczce pod Rudką dnia 21. marca 1863., zakończył życie w Ulanowie".

3) „**Siencewicz Karol**, syn parocha unickiego, poległ w utarczce z Moskalami pod Faisławicami w r. 1863".

Під перекрученими прізвищами ледви чи хто й догадувавсяб, що це українці, колиб не добавлено до них інформацій. А кілько то очевидних українських прізвищ є там без таких добавок! Вистане кілька таких, як: Балицький Тит (із Самбора), Дорожинський Осип, Дрогомирецький Макарій („ukrainiec!"), Дроздовський, Грушкевич, Криницький, Кулачковський, Луцький Осип, Малиновський Осип (зі Львова), Масляк Василь (з Бережанщини), Терлецький (з Бережанщини), Трофімчук Федір (мужик). Хіба досить! Досить на доказ, що як у 1830-их рр. багато українців упало жертвою роблених їм надій на поліпшення їхньої долі, так і в 1863 р. неодного такі самі, а може ще кращі надії повели в ряди польського повстання. Всім їм, як і неодному з нас сьогодні, снилася може вже й тоді свято заповідана „Золотою Грамотою" — нормалізація. Бо як було не вірити тій „Золотій Грамоті", коли на неї покликувався навіть „ксьондз руский", виступаючи в обороні поляків проти львівського „Слова"? (Див. „Słowo" lwowskie i stanowisko tegoż odnośnie do narodu ruskiego i do dzisiejszego powstania polskiego. — Львів 1863). Недовірків і поза „Словом" було багато, хочби таких, як той „Невідомий зпоміж гурту", автор „Письма до Громади" (Львів 1863), який писав: „Золота Грамота" і підмога руських часописів для Руси, декретовані від Rzadu rewolucyjnego polskiego, це найголосніший і найвимовніший акт, на віки незбитий документ, яким признали ляхи свої претенсії до нас найслабшими". Малаб це бути — міркує він дальше — рівночасно й декларація любови. Але „чи те, що в однім нібито найпатріотичнішім для рущини околі, то есть коломийськім, при остатньому виборі до сейму краєвого не вибрав народ наш ані одного верховодителя народнього на депутованого — чи це сталося з любови?"

Каплі холодної води падали за пізно. Доказом хочби лиш „Imionospis poległych" яких навіть у роковини їх смерти ледви чи хто ще згадує. А міг би згадати, коли не як жертви сусідського повстання, то як жертви нормалізації.

У Львові, 22. січня 1938.

Д-р В. Щурат.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 8. Вівторок, 24 (12) січня 1888.

ЧЕСЬКО-НІМЕЦЬКА БОРОТЬБА.

„У Празі відбулися в неділю збори екзекутивного комітету німецьких послів чеського сойму, на які явилися: Шмейкаль, Вальдерт, Кноль, Шлезінгер, Фортгаймер, Функе, Гальвіх, Кноц, Кшепек, Пінерт, Плєнер і Шаршмід. Наради відбувалися рано і пополудні і ухвалено: Німецькі посли не можуть вести переговорів на підставі предложених краєвим маршалком умовин, але готові до того на підставі, яку вже подали, а саме: внесок Плєнера про утворення окремих національних адміністраційних округів, державна мова і національні курії в соймі. Німці думають оголосити цілу кореспонденцію в цій справі. Чехи домагаються між іншим головно того, щоби в цілому краю на чеські подання влада відповідала по чеськи. Але німці не хотять на те згодитися в чисто німецьких округах".

НЕСПОКІЙ В РОСІЇ.

„З Петербурга повідомляють, що хоч урядові органи намагаються успокоювати уми, загальний настрій в Росії всетаки дуже пригноблений. До того причиняється не тільки непевність заграничної ситуації, але також, і то ще в більшому ступні, внутрішня політика, в якій тепер взяла верх найстрашніша реакція на адміністраційному та релігійному полі. Високі відзначення, якими наділили в день нового року міністра внутрішніх справ гр. Толстого і оберпрокурора св. Синоду, Побєдоносцева, представників обох напрямків реакції, дали доказ, що в міродатних колах вирішили правити і дальше по теперішній системі і що можна скоріше сподіватися ще більшого виступлення народньо-російського напряму. Але треба і те замітити, що тепер навіть і в високих колах російського громадянства осуджують далеко лагідніше роботу „підпольної Росії", як давнішими роками".

В АБІСИНІЇ.

„Положення в Абісинії все ще не змінилося. Італійці не заняли міста Саати і не поступають дальше, а про рух абісинського війська теж нічого не чути. Рас Аллула — як кажуть — перебуває тепер з негусом в Адуї, де по всій імовірности відбувається тепер воєнна нарада. Кажуть, що дервіші в Галабаті заняли супроти негуса грізне становище, а між племенами на півдні від Абісинії теж, кажуть, запанувало невдоволення".

З СУДОВОЇ САЛІ.

Почався процес проти 11 селян з Гійча, равського повіту, за опір проти дорогового закону.

Церковні Братства і Сестрицтва нехай памятають на Рідну Школу і по братерськи обдарують її з нагоди коляди, чи щедрівки, тим більше, що цього року Рідна Школа не дістала дозволу на прилюдну різдвяну збірку.

видко!" В приступі щирости-обнаження, в каятті — повне визнання гріха...*) як у повістці: „Побратими". Сфінгована історію, чи поетичну вигадку навіть годі за брехню брати, бо поправді поет брехнею гидував. Це був мужик-гуцул, що тільки міг з мужиком говорити як його співець, брат і вчитель... І коли стрічався зі селом, оживала його душа, оживали пісні, оживав цілий щирий світ поета — і в очах тих людей він ніколи не був диваком — хіба „бадічком". Згадаймо сцену з 13. вересня 1885 на головних зборах „Руської Бесіди" в Чернівцях. На зборах побачив поет багато селян і зтішився так дуже, що розплакався. Мусів виплакатися уперед надворі, поки ввійшов у кімнату... За цей один момент можна йому вибачити всі його „дивацтва". В ті часи любити сіру масу й почуватися з нею як щось невідлучне — мало свою велику вагу. Він любив сіру громаду й вона його не пустила від себе у світ ширший і культурніший.*) І тут він залишився в кресані й сердаку, чого не могли ніяк зрозуміти ані „народолюбці",*) ані „німці"... Отой гуцул-невір заступив йому дорогу до Франкової всевічности й величі і Федькович став гуцулом не лише змістом, але й з формою — до найменших дрібниць — і далі поза своє царство не міг сягнути. І даремне булоб йому навіть змагатись. Чорний майнуровий „ангіль" заступив йому сонце! Кріль-гуцул став на прю з богами, але не стало путерії — тому мусів „спочити на сон" у Сокільськім. До задумів великих не стало матеріялу і будова залишилася недокінчена. І відси виросло душевне роздвоєння з усіми

*) Б. Д. стор. 185. ч. 106. т. І.

*) Матеріяли: стор. 129 (ч. 77): Справдійно, братики, і жінок за кого! Хіба наш народ того не вартий?...

*) Мат. стор. 184 і ін.

його проявами, чи як дехто лиш говорити: дивацтвами.

Одного тоді не розуміли — ані поет, ані суспільність: що Федькович не всеукраїнський кобзар — а гуцульський трембітар!... Тому доходить навіть до розпуки в душі поета:

Чи понесу я косу в росу,
Чи понесу я кріс у ліс —
Однакий, побратиме, біс!
У чорної нема вопросу!
Пішов косити — збавив косу
Пішов у ліс — затявся кріс!
Вернув домів — старий знов лає,
До дівки — дітько в дудку грає —
Тай оттаке!...

От і цілий життєпис у девяти рядках! Ані господарем не став, ані стрільцем у Семигороді... Вернувся додому, але й тут не найшов бажаного щастя, ані не найшов його в любові. Не найшов його ніде, бо, щоб обминути Сциллю й Харибду, треба було від пятнацятого року життя жити в іншому середовищі, тільки не в війську, що робило з нього машину, не дозволяло на ніяку ініціятиву, стрічу з іншим, цікавішим, ширшим світом. І те, що сказав тут поет, огірчений на свою долю, вартніше від усіх його „біографій" причинків і причинків до причинків..

Трагізм той позначився не лише на літературному, але також і на громадському переході: непорозуміння з львовянами, віденчуками, непорозуміння з Горбалем, з „Правдою", Остапом Терлецьким і т. д. Чи мало це причинилося до того, що поет „зраджений" і зражений до сурдутовців, повісив кобзу на клинок та на самоті серед „простих" поволі западався в землю? З усього залишився тільки вояк у кабаті, (байдуже: рядовик, чи поручник!) і залишився тільки гуцул у пишній одежі... з „кривавою славою".

І тому ми мусимо з поетом покинути країну розмаху й задумів великих і піти тільки вояцькими шляхами за гучним тамбором і полинути берв'янковими плаями за фудульним гуцулом, бо більше проблем не найдемо в його творах. У цім своїм світі він далекий від усяких важких національно-політичних і соціяльних проблем месіянізму й бунтарства. Тут найдемо пушкарів, стрільців, вояків і гротескового Довбуша і Гінду і Кріля-гуцула на тлі вічно зелених і писанкових Карпат. І цим ми повинні вдоволитися.

Чи ще більше треба?! Не шукаймо багатої тематики — шукаймо самоцвітів, кришталевого слова, яке він добув зпід мертвої опоки нашого вікового сну. Шукаймо косиць, вуплітох, суховолота, бо аж по них могло щезнути „язичіє", бо аж по них прийшла світла перемога над жарґоном. Це був великий чоловік твердого, упертого характеру, що стояв за добро справи, робив громадську працю, як умів, з вірою у велике своє завдання.

Ми знаємо вартість Федьковичевих повістей і дивуємося, чому він їх недоцінював, чому ставив вище свою лірику. Не будемо дивуватись, коли добре приглянемося всій галицькій тогочасній поезії, від Буй-Турів до самого „батька" Могильницького, до наймолодших епігонів включно. Не вміли представники тієї поезії ні плакати, ні сміятись, якслід, по людськи, бо заїла їх макаронічність і штучність. На чистій мові не вміли вони молитись Богові крізь отті „мряки тьмаві", що димом гризким налягали. Якесь дивне перечулення розмніженої сум та олійкові сльози докупи з міліонами демінутивів роблять на иниішнього читача несмачне враження. І Федьковичева лірика не є вільна від суму. Але його плач сильний, мужеський, боєвий, а навіть героїчний, що не випливає зі страху перед смертю, а радше з якоїсь таємної кривди, якої його герої не розуміють. І Федькович відчув усією душею, що він творить щось зовсім інше — нове, що в ній справжній пове

Кіно і театр.

Колиж нарешті...

(Голос з краю).

Трохи воно ніяково для нас, що справа театральної площі у Львові по кількадесяти роках заснування Театр. Комітету „виросла в проблему". Поминаючи всякі вияснювання та опростування — ми й до сьогодні бачимо на нашій площі склад вугілля та „неустайонцов [illegible] машин".

Прикро воно подумати, що український народ зі старою культурою у столичному місті не має і досі відповідного будинку з салею, де рівні наші національні імпрези уладжує в чужих, нерідко по довгих „прийдіте поклонімся" та „ходженіях від Анни до Каяфи" — до того за свої гроші! Кілько імпер. з вище наведеної причини не відбулося взагалі, про це могли би сказати комітети, що займалися імпрезами.

І мимоволі приходить думка: Невже шість мільйонів людей не може побудувати одного порядного дому з відповідною салею? Ні! І ще раз ні. А щож за причина цьому? **Наша просто каригідна байдужність до справ української культури,** наше нерозуміння ваги такої національної станиці, як рідний театр, у головнім місті краю.

Погляньмо на нашого західного сусіда — чехів — як вони будували свій національний театр: чисто-густо жертвували вони навіть родинні дорогоцінности на будову репрезентативного театру і сьогодні мають прегарний театр у самім серці Праги.

Могли чехи, можуть інші народи, чому не можемо ми? Я переконаний, що як треба буде, то й ми понесемо хочби найбільші матеріяльні жертви для справи української культури. Врешті: чи мусить наш дім стати таки конче на купленій площі? Чи не можна купити на ту ціль іншої площі? Чи не можна купити якийсь дім і переробити його на відповідну салю?

Годі довше зволікати з тою справою! Чи маємо завжди тягнутись у хвості інших народів?

Смішно також нарікати на чиюсь байдужність. Невже хтонебудь має монополь на будову дому? Адже може якась установа чи товариство, чи всі разом у порозумінні перебрати ініціятиву в свої руки і приступити до реалізації справи. Доброї волі у нас є досить і людей відповідних також маємо, тільки треба би справу рушити вже раз з мертвої точки.

Всі часописи без огляду на ідеольоґічний напрям повинні розголосити цю справу та отворити постійний куток жертв на український театр. Знаючи трохи відносини в краю, можу запевнити, що хоч які тяжкі часи переживаємо, — **на будову українського театру,** коли справа стане прибирати вже реальні форми, **попливуть жертви з усіх усюдів!** Про це я нераз говорив з ріжними людьми — і всі вони такої самої думки.

Безперечно, багато буде труднощів, ріжної натури, але запал зробить чуда.

В цілому нашому краю нема вже майже одного повітового осередку, де не булоб театральної салі. **Тільки столиця її не має!**

Справа пекуча! В 1938 р. мусимо приступити до реалізації цієї справи. Якщо справа стане загально відома, тоді гроші напевно скоро знайдуться. На таку ціль дадуть всі культурно - освітні та економічні установи, дадуть приватні підприємства, врешті знайдуться тисячі - тисячі людей, які жертвують індивідуально поважні датки на будову відповідної, такої необхідної театральної салі у Львові.

О. Сидір Нагаєвський.

Берлин, 15. січня 1938.

.. ЧОМУ?...

(На увагу майбутнім українським фільмовим продуцентам).

У часі моєї 3-місячної поїздки до краю, коли я висвітлював фільмову рекляму українського промислу, дуже часто глядачі задавали мені питання, на які відповідаю загально.

I.

Від довшого часу можна помітити в польському фільмовому світі велике суперництво, сильне змагання двох сил. З одного боку бачимо американську та европейську фільмову продукцію, про яку розписується широко редкляма, високоякісну, сильну, добре зорганізовану та загосподаровану, — з дугого-ж боку виступає молода, нескристалізована, роздроблена польська продукція. Обі вони намагаються видерти собі взаїмно якнайбільший шматок фільмового ринку, законтрактувати для себе якнайбільше число з тих 7 сотень постійних кінотеатрів у Польщі, куди пливе правдивий дохідний капітал до кас могутнього промислу.

Боротьба нерівна, бо й сили неоднакові. Закордонна продукція, замкнена у виразно закреслені рямці купецької калькуляції, поставлена на високому мистецькому рівні — машерує переможно екранами метрополій, провінціяльних столиць і тихих забутих у спокою містечок. Краєва польська продукція теж не дармує. Із кожним днем вибиває хронометер у звукових студіях свіжонакручені кільометри плівки. Метушаться режисери, автори, капіталісти; завзято працює технічний персонал; жертвенно відтворюють артисти перед холодним оком камери палкі сцени з драм і комедій. Роблять усе можливе, щоб поліпшити якість фільми, зробити її правдивою насолодою для „сірого глядача", використати її як могутнього виразника культури й цивілізації в державницькій пропаганді і загорнути з кінової каси якнайбільше дрібних мідяків. Бо такий є ритм і темпо фільмового життя. І так виглядає фільма на цілому світі, в усіх державах, у ріжних народів.

А в нас?

Направду дуже тяжко перенестися відразу зі світа фільми в наші рідні обставини. За великий „скок увиш", сказатиб фільмовою говіркою. Ствердити факт, що фільмове питання в нас не існує — це резиґнація. Для чужинців такий стан видається парадоксом: — як то? українці — народ поезії, барви й музики, — не мають свого фільмового промислу?! Аджеж фільма в нашому столітті, це перший вияв культури, до деякої міри, так сказатиб, справа доброго тону. Так з одного боку, а з другого — каса. Хіба для нікого сьогодні не є таємницею, що добра фільма приносить дохід на 300%. Цей знаменитий інтерес розвивається краще, як добування нафти, чи копальня діямантів. І коли фільми можуть мати гіндуси, мароканці, жиди, навіть кафри, то українці мають в тому напрямі якийсь дивний, хоробливий комплекс меншевартісности. Неймовірне, а таки правда. Правда: є прегарні народні фільми вироблювані в Совітах. Були там і фільми експериментальні, „передові", як Довженкова „Звенигора" але вони не йдуть у світ. Колиж йдуть то їх записують на рахунок большевиків, бо тенденція в них часто така, що аж в очі ліве.

II.

Про справу української фільми писали вже кілька разів в українській пресі. Були це, може, занадто загальні натяки про можливости створення нашої фільми. Найважніше питання в тому, в який спосіб узятися за це діло.

До того, щоб створити українську фільму, треба виповнити такі передумовини: оснувати фільмову консорцію (спілку, кооперативу, товариство), внести потрібний капітал, намітити сценар та музичне лібретто, вибрати реалізатора та режисера, заанґажувати артистів, накрутити фільмові знимки, виготовити їх технічно в ляборагорії, перевести монтаж фільми та цензуру копії. Подрібно зясовані функції представляються більше менше так: фільмова **консорція** рішає випродукувати фільму. В тій цілі вона замовляє в **автора** якийсь добрий та кіново цікавий літературний сюжет. **Експозе** цього твору повинен дати зміст кількох речень. **Режисер** переробляє це літературне лібретто на фільмовий **сценарій;** рівночасно **музика-композитор** приготовляє музичний підклад, який мусить відповідати вимогам кінової техніки. Опісля фільмова консорція затверджує **реалізатора,** що має занятися продукцією фільми в цілости. **Мистецький керманич** із режисером та оператором відбувають спільну нараду та опрацьовують докладний плян праці. Приходить пора, коли треба анґажувати артистів та почати проби. **Знимки** відбуваються а) в пленері, себто під голим небом в терені, та б) у студіо на декораціях. Заанґажовані до головних роль **актори** разом зі **статистами** відтворюють сцени, за вказівками режисера. Ті сцени **оператор** накручує на плівку, фільмує, їх. Рівночасно здіймають **звук** себто голоси природи, мову і спів акторів та музичні партії хорів з орхестрою. Окремий **світливець** робить при тому фотографічні знимки на **фотоси.** Насвітлений сирівець-неґатив викінчують в лябораторії та виготовлюють там копію. Після додаткового узвуковлення фільми, її монтують та пересилають до цензури.

Готова фільма йде на експльоатацію. Фільмова консорція може висвітлювати фільму сама або може дати її до висвітлювання місцевим кінотератрам на відповідних умовинах. В останньому часі фільмові виробництва приготовляють ще т. зв. „редуковану копію", призначену для мандрівних вузькостяжкових кінотеатрів. Ці кінотеатри, за догідними концесіями, обїжджають з фільмою навіть найменші місцевости, де нема кінотеатрів, малі містечка, села і присілки. В цей спосіб поширюється культуру в народі

Так представляється в короткому начерку виведення навіть дуже мистецького та касово певного фільмового твору. Такий є загально принятий спосіб продукції та експльоатації кожної фільми.

III.

А тепер питання: Чому досі ніхто не зреалізував такого інтересу — питаються скрізь українці та запевняють громадно оглянути першу фільму з українського життя, яка вона не булаб, щоб тільки вже раз була! Усі вони з тугою вдивляються у срібний фірмамент, чи не добачать там, може мимоходом, чогось свого. „Адже ж краса нашої землі — велика, історія, побут, звичаї — славні, народ — гарний і добрий" — говорять слова літописця.

І справді прегарні теми з українського життя, які, як не можна краще, надаються на срібне полотно. Є в нас переціньована чужинцями, а недоцінювана своїми, справді прегарна музика, чудові хори, добрі солісти (для фільми спеціяльно, бо тут можна технічними засобами голос довільно змінювати), є драматичні таланти, які потребують тільки відповідних вказівок, є твори, з яких можна брати сюжети. Знаємо українців із фахово-технічним вишколом, таких як режисери, оператори, техніки, ляборанти, які тепер працюють для чужих фільм тільки тому, що нема ще досі українського фільмового осередка, довкола якого вони моглиб згуртуватися.

Питання, чому досі нема ще української фільми щораз частіше повторюється, щораз частіше пробивається то тут, то там понад гамір крикливих фільм світового ринку.

Це справа не тільки морального, але й матеріяльного успіху

Ю. Дорош.

Кінова хроніка.

— Один із перших творців кіна Жорж Мелєс, що показував перші знимки ще в 1900. р. на паризькій виставі находиться в нужді, у шпиталі в Парижі. Його відомі фільми „Подорож на місяць", „Вічний жид", „Збитки діявола".

— У Голівуді склали оригінальне жюрі, яке мало рішати, хто із найбільше відомих людей у світі має найбільше фотогенічні прикмети. Перше місце здобув президент Рузвельт, друге князь Віндсорський, далі міністр Іден, сенатор Джонсон.

— Голівудський „Спектатор" пише, що Чарлі Чаплін має буцім то намір скласти фільму з противоєнною тенденцією.

— Англійський актор Ерік Родес, що виступає тепер у Голівуді, обезпечив на якусь суму... свою англійську вимову. На випадок, якби він підпав під вплив американського жарґону що такий поширений серед кінових артистів, тоді він дістане відшкодування.

— Люїза Райнер підготовляється до ролі „Нори" відомої Ібсенової драми. Колись у Голівуді вже раз ставили фільму з неї в німій ролі з Аллою Назімовою.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінні, читко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам. Редакція може використати тільки з трудом.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Фізичне виховання

МІЖ СТАРИМ І НОВИМ РОКОМ.

Чи минулий рік приніс нам успіхи і поступ у ділянці фізичного виховання? Які гороскопи маємо на цей рік? Може питання надто різко сформуловане, але дивлячись тверезо на цілість нашого фізичного виховання під теперішню пору й порівнюючи його завдання та вагу для національного життя й конкретні досягнення хочби за минулий рік, доходимо тільки до одного висновку: що не все в порядку.

Розвиток українського виховання натрапляє від самих початків на дві головні перешкоди. Це байдужність власного громадянства, яке до сьогодні ще не вспіло зрозуміти змісту фізичного виховання, і перешкоди від адміністраційних чинників.

Щоб фізичне виховання могло сповняти свої завдання, щоб могло поширюватись та обхопити цілий нарід у всіх його верствах, до того необхідна підтримка **моральна й матеріяльна** громадянства, значить: його провідної верстви, покликаної силою обставин до відповідальности за майбутнє народу. Чим-же пояснити, що цього нема, а якщо і є, то в такій незначній мірі?

Хочби тільки приклади і взори в інших народів повинні викликати відгук і у нас. Не будемо наводити Німеччини, де фізичне виховання поставлене дуже високо та під організаційним оглядом стало взором для всіх інших держав. Але варт згадати про японське фізичне виховання, що ще донедавна було в пеленках. Сьогодні, завдяки підтримці держави і питомій завзятости японців, стало воно необхідним чинником у вихованні японської нації, і японський спорт станув на висоті світового спорту. І ось теперішня японсько-китайська війна виказує велику справність японського вояка, котру він завдячує в немалій мірі саме фізичному вихованню.

Виховати молодь на людей, в яких фізична справність у сполуці з інтелектуальним розвоєм творилаб гармонійну цілість, піднести справність цілої нації, словом: перевиховати націю на тверду, відпорну і свідому збірноту, здібну кожночасно до найвищих зусиль та осягів, і на спортовому стадіоні, і в житті — ось завдання, що їх сповняє фізичне виховання.

А легковажити їх, чи обоятно переходити понад або попри них — це доказ тільки короткозорости.

Чи в минулому році зайшла яка радикальна зміна, чи темпо розвою українського фізичного виховання достроїлось до світового темпа? На те є коротка відповідь: ні! І відповідальність за це спадає передовсім на нас, бо ми не зуміли навіть створити одноцілого й однозгідного фронту українського фізичного виховання, спертого на засаді незалежности.

Минулий рік багатий також на перепони. Розвязання Українського Спортового Союзу, що поклав основи українського фізичного виховання в модерному і найширшому розумінні створило поважну прогалину в зорганізованому українському житті. Вслід за тим розвязання кількох спортових товариств, заборони основувати нові товариства ілюструють яскраво умовини, в яких приходиться нам працювати в ділянці фізичного виховання.

І зновуж характеристичне, який розмірно невеликий відгук викликало це серед громадянства. Кілька статтей у пресі — малож би бути цілою обороною? Досі теж справа ця не найшлася на парляментарному форумі у такій формі, як її вага того вимагає. Внесений відклик спокійно спочиває в актах.

Отже біланс за минулий рік радше віджемний, якщо йде про організаційну сторону. Поминаємо тут чисто спортову ділянку, в якій можна занотувати деякі досягнення за минулий рік, бо не про це нам тут ішло.

Чогож можна очікувати від нового року, чи радше: в якому напрямі повинна прийти зміна? Думаю, що істнуючі організації фізичного виховання, спортові клюби і спортові діячі повинні забрати тут голос, бо на них тяжить безпосередня відповідальність за долю українського виховання. Узгіднити свою працю, заповнити прогалину, що повстала наслідком розвязання Українського Спортового Союзу, створити організацію вищого ступня, що взяла би провід фіз. виховання у свої руки — ось коротке завдання на найближчий час.

Д. Б.

Лещетарські гінці.

Минулої неділі (23. ц. м.) уладила львівська філія К. Л. К. змагання в лещетарських гінцях для мужчин, жінок та юніорів.

До **мужеських гінців 4×10 км. зголосилося 6 дружин**, які і змагались зі собою 4 години на тяжкому, липкому снігу. **Перше місце заняла дружина К. Л. К. І.**, що здеклясувала своїх противників, виграючи перед другою дружиною на 23 мінути. Переможна дружина в складі: Рибачек, Сенчина, Слінко, Добрянський осягнула час 3 г. 18 м. Друге місце, часом 3 г. 41 м., заняла дружина в складі: Соколовський, Варцаба, Левицький, Стеблецький, що на другій та третій зміні звела рішальну боротьбу з дружиною К. Л. К. II., яка мусіла задоволитись, не зважаючи на добрий біг Крупки О., 3 місцем та часом 3 г. 43 м. 30 с.

Оскільки йде про індивідуальні осяги змагунів, то найкращий, ідентичний час дня: 0.47.30,, добули оба аси наших лещетарських бігів: **Рибачек і Слінко**. Це вже дає нам передсмак боротьби, яку вони зведуть на другу неділю у вісімнайтці до клясичної комбінації, а коли дійде до них ще **Пелюшак**, то ставка справді буде цікава. Третій час: 0.50, добув **Добрянський**, що своїми осягами запевняє собі місце в першій лещетарській клясі. Дальші часи мали: **Варцаба** — 0.52, **Левицький** — 0.52,30, та **Сенчина** і **Крупка** по 0.53,. На 24 змагунів, на жаль, аж 8 не могло зійти на 10 км. нижче години.

До гінців 4×5 км для юніорів стануло дві дружини з К. Л. К. Виграла І. дружина в складі: Славко, Влодко, Рабко й Ігор часом 1 г. 52 м. Кляса юніорів назагал вирівняна — майже всі осягнули на 5 км. час коло 30 мінут, при чому Ігор знову підчеркнув свою перевагу осягом 0.26,.

Жіночі гінці не відбулися, бо зголосилася тільки 1 дружина. (Видно, у нас нема ще навіть 8 лещетарок!). Тому уладжено треніговий біг на 5 км з одного старту, до якого стануло 6 змагунок. Виграла його **Дмоховська** в часі 0.32,30,, перед Кобзяр, Мартою, Унькою: Федаківною і Свєнціцькою.

Суддювали пп. м-р Пачовський, Козицький, м-р Рожанковський та Онишкевич.

Спортові висліди.

ГАКІВКА.

УКРАЇНА — ЛЕХІЯ 2:2 (1:0, 1:2, 0:0.

Після тижневої перерви наші гаківкарі заграли в неділю мистецькі змагання з дружиною Лехії. Лехія в цьому сезоні грає доволі слабо, вона не виграла жодних змагань. Та це не зменшує ні трохи вартости перемоги України.

До цих змагань виступила Україна в такому складі: Чура, проф. Дицьо, Лисяк, Бучацький, Маринець, Юрчик І, Бубела, Лішинський, Людко. Слід зазначити, що Чура з мету на мету поправляється і зі свого невдалого на мету з Лехією виказався вповні добре, хоч бодай одні ворота міг тримати. Залога непевна, часто виїздить за далеко в поле, лишаючи воротаря самого. З цього повстають іноді грізні ситуації під нашими воротами. Найкращою частиною є І. напад. З хвилиною, коли він віздить на лід, гра набирає темпа. Про другий напад не можна цього сказати. Брак зіграння найбільш кидається в очі. Лішинський давніше стріляв бодай здалека на ворота, тепер і це закинув. Людко і Бубела слабші від нього.

Хід гри: Вже від початку Україна грізно натискає на ворота Лехії. Перший напад ініціює гарні загравання, і гол аж проситься. Зате в Лехії щось не клеїться. Соколовський на власну руку веде сольові акції, намагаючись переїхати нашу залогу, та це йому не вдається. При кінці тернії Маринець підїздить під ворота Лехії, обіздить залогу і добуває певно перші ворота. Україна набирає віри в свої сили і грізно атакує. Вже на початку другої тернії Лехія вирівнює з вини нашої залоги, що вчас не насціла в поміч воротареві. Україна грає цю терцію слабше і позволяє стріляти собі ще і другі ворота. Завинив тут Чура, що пропустив далекий стріл Соколовського. Положення стає грізне, тим більше, що судді усувають на хвилину Лисяка і Маринця. Та коли при кінці другої тернії Україна опинилася в повному складі, гра йде при перевазі нашої дружини. Перевага ця віддзеркалюється у здобутті других воріт для нашої дружини зі стрілу Юрчика, що дуже притомно використовує промах залоги Лехії. Так прийшло вирівнання. У третій терції теж Україна мала більше з гри, але у вислідї вже вінця не змінилось.

Суддювали пп. Ялови і Залевський. Глядачів з. 300.

ЧОРНІ — ПОГОНЬ 1:0 (0:0, 0:0, 1:0).

Ці змагання, розіграні 22. І., рішали про мистецтво львівської округи. Рівень гри високий, тому ці змагання можна зачислити до найкращих у сезоні. Чорні, хоч виступили без Ступницького і Ясінського, виграли заслужено. Перша і друга терція вирівнана. В третій Чорні сильно атакують, при кінці Леміщко підїздить під ворота Погоні і серед замішання добуває ворота, що рішили про цьогорічне мистецтво львівської округи. Глядачів понад 1000.

*

До остаточного закінчення цьогорічних мистецтв А-кляси львівської округи залишився ще один мец України з Погонею. Змагання ці рішатимуть про друге місце в табелі, себто про віцемистецтво.

Три позиції в табелі вже сьогодні устійнені, а саме: Чорні здобули остаточне мистецтво, АЗС заняв останнє місце й опинився в ситуації, що мусітиме змагатись за залишення в А-клясі з мистцем Б-кляси. Передостаннє, четверте місце заняла остаточно Лехія.

Табеля гор виглядає так:

1) Чорні	4	7	14:0
2) Погонь	3	7	6:1
3) Україна	3	3	4:5
4) Лехія	4	2	2:4
5) А. З. С.	4	2	1:9

ГАКІВКАРІ ПОЛЬЩІ У ШВАЙЦАРІЇ.

Після поразки у Ціриху (1:3) польська гаківкова репрезентація зуміла поправити дещо свою репутацію, перемагаючи в середу 19. ц. м. передполуднем Г. К. Венген у м. Венген 8:0, а вечором того ж дня репрезентацію Швайцарії в Берні 1:0. Два дні пізніше в Давос не повелося полякам у зустрічі з фаворитом чаші Шпенглера Г. К. Давос, що виграв з Польщею 3:0 (1:0, 1:0, 1:0). В складі Г. К. Давос грали між іншими славні брати Катіні і канадієць Сідман.

БАЗЕЛЬ, 23. І. 1938. Польська репрезентація програла нині з репрезентацією трьох швайцарських міст (Базель, Берно і Цюріх) 1:4.

БОКС.

„ПЕРШИЙ БОКСЕРСЬКИЙ КРОК".

В днях 21., 22. і 23. січня ц. р. дебютували на рингу спортової галі у Львові навпісляти на боксерів майже всіх клюбів. Україна зголосила до першого боксерського кроку 8-ох змагунів і 6-ох з них стартувало вже у першому дні цеї збірної імпрези.

Переможцями вийшло лише двох наших змагунів а саме Король і Бойко. Найкраще зарепрезентувався Король, який, хоч не має відповідної боксерської техніки, виказав незвичайну врівноваженість та інтелігенцію і має непоганий удар. Незле заповідається молодий Левкович.

ВІДБИВАНКА.

У відбиванкових змаганнях між львівськими гімназіями Академічна гімназія (учениці) перемогла державну німецьку гімназію 2:0 (15:4, 15:2) і (ученики) IV. гімназію 2:0 (15:6, 15:3).

ОСЯГ СЕНДЗІКА (СЯН).

У легкоатлетичних змаганнях в Перемишлі Сендзік (Сян) осягнув у бігу на 1000 м. друге місце за [illegible] Кухарським) у часі 3.01,4. Войтович сповнив за 1.8 [illegible]

Кольонізація українських земель — це не маловажна справа.

ПОС. ЦЕЛЕВИЧ ВІДПОВІДАЄ ПОЛЬСЬКИМ ПОСЛАМ.

У часі промови пос. Зиновія Пеленського в дні 20 січня 1938. р. у справі кольонізації українських земель — яку ми подали в попередньому числі „Діла" — польські посли кидали численні [illegible], а опісля полемізували з пос. Пеленським посли Камінський, Остафін і Вагнер.

Щоби тих атак не залишити без відповіди, забрав слово пос. **Целевич.** „З жалем мушу ствердити, — говорив він — що коли посли-поляки забирають слово в українських справах не завжди ведуть з нами дискусію в лицарський спосіб, а на добавок дискусія не стоїть на відповідньому рівні і виказує їх велику ігноранцію в українських справах. Ось напр. пос. Остафін закидає нам брак доброї волі і те, що ми не стоїмо на „паньствовому" становищі. Доказом цього на його думку, має бути те, що у минулому році ми заперечили, що УНДО видало обіжник у справі віч, видало відозви і брошури в земельній справі. Пане После Остафін, ви хіба призабули, що самі в минулому році говорили. Я вам пригадаю. Ви закидали нам, що в обіжниках УНДО і відозвах ми видвигнули гасло „ні пяди землі полякам". Ми заперечили ваше твердження і це правда. Зате ми не заперечували і навіть писали це у пресі, що УНДО веде земельну акцію, робить віча і т. д. Отже правда по нашій, а не по вашій стороні, пане Остафін, і ми рішуче застерігаємося проти того рода „правдомовної" полеміки.

Також мало тактовним є зневажливе відношення п. Остафіна до бувшого воєводи Дунін-Борковського за те, що він має відвагу мати інший погляд у справі кольонізації українських земель. Таких „злих поляків" є більше, — ось напр. бл. п. Владислав Грабський, бувший міністр скарбу, Артур Гурський, видний публіцист-філософ, Бочковський, Бохенський та інші. Всі вони мають відвагу прилюдно заявляти, що кольонізація українських земель шкідливий для польської держави експеримент, а ендеки — з другого боку — вважали „злим поляком" великого маршала Пілсудського за його погляди на кресову політику. Пригадаю його слова: „Знаєте добре по собі, які наслідки викликує, як да[illegible] зле, які невеликі успіхи осягає кресова політика пониження і гнету". Тимто слід бути обережним у політичних осудах.

Справа кольонізації українських земель не така маловажна, внутрішня справа, як це багатьом полякам на перший погляд виглядає. Вона може мати вирішний вплив на історію обох народів, — українського і польського. Ви вже раз переводили кольонізацію українських земель і стали власниками всіх земель на сході. Цей експеримент викликав козацькі війни, боротьбу Хмельницького, прилучення українських земель до Москви і упадок Польщі. Кольонізація підриває можливости фізичного істнування українського селянства і вслід за тим мусить викликати небезпечні ферменти серед українців. Полякам може дати тільки невеличні матеріяльні користи, а нам і вам нанести великі політичні втрати. Тимто на питання кольонізації ви повинні дивитися не під аспектом хвилевих користей, лише під аспектом польської політики на сході Европи. А беручи справу з тієї точки, треба признати кольонізацію шкідливою для інтересів польської держави.

Деякі промовці боронять доцільність спільних польсько-українських організацій і заявляються противниками самостійних українських господарських організацій. Панове, передвчасно радієте з цього, що на Поліссі зліквідували самостійні господарські організації. Передвчасна ваша радість. Спільні організації мають в собі зародки смерти і господарської відсталости, а крім цього на Поліссі по зліквідуванні українських організацій розвивається і поширюється комуністична агітація. Доказом цього численні політичні процеси і популярне гасло на Поліссі: „Нехай жие Україна, бо ми хцеми жонду Сталіна". Ваш експеримент зі спільними польсько-українськими організаціями засуджений на повну невдачу. А чим скоріше ви залишите цей експеримент, тим краще і для вас і для нас. Самостійні господарські організації можуть піднести господарську культуру, можуть збільшити добробут людности, можуть причинитися до скріплення господарського потенціялу держави. Ваша полеміка це негативне явище і не приносить ні вам ні нам ніякої користи.

Антін Лукіянович
емер. суддя Окружного Суду у Львові
після довгої недуги, принявши Найсвятіші Тайни, упокоївся в Бозі д. 22. січня 1938 р. в 63 році трудящого життя.

Похорон із крипти при Вірменській Катедрі відбудеться у вівторок д. 25. січня ц. р. в год. 14.

Товаришів і Знайомих на цей сумний обряд запрошують:
Дружина, Доньки, Брат, Сестри і Родина.

КАЛУШ 20. I. 1938 р. П. Т. Пром-банк, Львів. Прошу перевести з мого конта зол. 750.— на біж. рахунок [illegible] Роєчного, столяра у Львові. З поважанням [illegible]

ЛЬВІВ 24. I. 1938 р. П. Т. Пром-банк, Львів. З переказаних мені п. Грицишом зол. 750.— прошу перелити зол. 200.— на біж. рах. п. Р. Бориса з Рівного, а зол. 150.— на біж. рах. К. Липської у Львові. Решту прошу лишити на вкупно доміцільованих на Вашім банку векслів. З поважанням Д. Роєточний.

В обороні українських прав у судівництві.

Промови послів Целевича, Пеленського та Великановича на буджетовій комісії сойму в дискусії над буджетом міністерства справедливости.

В дискусії над буджетом міністерства справедливости в буджетовій комісії сойму пос. Целевич ствердив, що за останні три роки міністерство справедливости не виконало ані одної української вимоги. У політиці міністра Грабовського нема в тому напрямі доброї волі.

Не зважаючи на закон, що забезпечує права української мови в судівництві, ті права раз-у-раз нехтується раз тому, що судовий персонал не знає української мови, а подруге таки свідомо, як про це свідчить тайна інструкція президента Львівської Апеляції Збровського, в якій сказано, щоб судді стояли на сторожі польськости. Доходить до того, що від українських свідків відбирають присягу в польській мові.

Далі промовець обговорив хаос та анархію в справі конфіскат. Судова влада конфіскує твори українських класиків, що були дозволені навіть царською цензурою, сконфіскувала національний гимн „Ще не вмерла Україна". А як щонебудь, книжка чи часопис, пройде цензуру в одній місцевості, то їх дуже часто конфіскують в іншій. Те саме діється рік-річно з календарями, що переходять львівську цензуру, а їх удруге конфіскують на Волині. Яскравий приклад: справа Василя [illegible], якого засудили на 3 місяці арешту за розповсюднення в рівенському повіті брошури д-ра С. Барана „Наріл без землі — ри[illegible]", що перейшла львівську цензуру, а на Волині її сконфіскували щойно в місяць по[illegible] Е. Ярмолюка потягнули до відповідаль-

У персональній політиці на терені судівництва далі без змін: не реактивували ні одного судді-українця, українців-суддів переносять на захід, українці не авансують, а молодих українців узагалі не приймають до служби в суді. В останньому часі зредукували 6-ох іспитованих судових аплікантів українців, що не можуть знайти ніякого місця в державній службі. В судівництві фаворизують русофілів.

Міністерство не реактивувало окружного суду в Сяноці, хоча це вимога не тільки української але й польської людности.

Пос. Целевич не докінчив своєї промови, бо йому відібрали слово.

У тій самій дискусії забирали ще слово пос. **Пеленський** та пос. **Великанович.** Пос. Великанович обговорив справу українців-нотарів, справу адвокатури та комірників.

Підчас редукції нотарів на терені львівської апеляції було 135 нотарів, в цьому 26 українців. Тепер є 150 нотарів, в тому 18 греко-католиків, з яких є тільки 12 українців. Асесори українці чекають на нотаріяльні посади по двацятьісілька літ і завжди їх відсувають.

Уніфікаційний закон, яким обкроєно адвокатську самоуправу і відібрано від адвокатів багато попередніх чинностей, поставив адвокатський стан у важке положення. До того ж авторитет адвоката-оборонця впав. Адвокатська професія тратить свою незалежність у новому проєкті закону про адвокатуру, а зокрема для українців, адвокатських аплікантів повстає загроза, що і у цьому званню не дістануть праці, якби перейшов проєкт віддати політичному чинникові опінію при приниманні молодих адвокатських аплікантів.

Вкінці промовець апелює до міністра, щоб скасував інституцію комірників принайменше на селах, де комірники стали справжньою язвою.

Ревія моди.

23 ц. м. в полудне, у салі „Скіз" у пасажі Міколяша у Львові відбулася ревія моди, зорґанізована кравецькою кооперативою „Труд". Показ жіночої конфекції був для ріжнородности переплітаний вокально - хореоґрафічними продукціями.

Привітала присутніх п-і **Леся Кривіцька,** впровадивши легким тоном вступного слова своєрідний настрій на вщерть виповненій салі. Ясно, що туалета артистки з роб. „Труду" (блакитна шовк. блюзка при чорній шовк. спідниці. Після того керманичка „Труду" п-і **Е. Олесницька** (у вечірній довгій чорній сукні плащевого крою, зі вставленим селединовим передом, здовж якого біжить циганською доріжкою аплікація з велюр - шифону) — впроваджувала та пояснювала моделі. Разом показували ок. 40 суконь; моделями були пані й панночки з товариства, запрошені „Трудом", та учениці зі школи „Труду". Показ обхоплював сукні всіх родів: спацерові, візитові, вечірні та балеві, як також із ріжних матеріялів. У спацерових і візитових сукнях переважає модна чорна і синя краска в ріжних відтінях. Носять тепер сукні короткі, навіть вечірні, прості гладкі лінії, зате прикрашені коронкою, флітрами, гафтами з шутасю чи дрібних кораликів, аплікаціями зі срібної і золотої шкіри; пояски і випустки з шовку коралевої краски ріжних відтінів. Рукави змінилися: на раменах нема вже „буф" і зморщок, всетаки рамена пришириювані і підватовані при сукнях зі вшиваними рукавами та кімонового крою. При всіх сукнях рукави довгі, долом звужені. З „великої туалети" слід згадати головно такі балеві сукні: 1) з синього толоченого транспаренту, прибраного срібною лямою, 2) з золотої коронки з ясно-коралевим сорті, 3) з чорної креп-жоржети, півстилева, з ґодетами у красках веселки 4) з білої тафти, стилева, з аплікаціями з рожевих квітів.

Крім суконь показ обіймав ще костюми, зимові і весняні, плащі, капелюхи з робітні „Міка" та рукавички й прегарні шалики з коопер. крамниці „Базар". Футра походили з робітні „Хром". Новиною був показ кількох светериків та одного волічкового комплету зі станиславівської фірми „Трікотс".

Хоч вокально - танкові виступи служили тільки для більшої ріжнородности тієї імпрези, проте вони стояли на поважному артистичному рівні. В першу чергу це торкається двох виступів п-ни Стефи Стадниківної, яка лучить свій темперамент, спів, танок та інтерпретацію тексту в одну гармонійну цілість. Співали ще: жіночий квартет „Богема" і п-на С. Яросевич. Передбачений виступ танкової школи п-і О. Суховерської не відбувся через невідповідну сцену.

Первісно ревія мод мала відбутися у салі театру Ріжнородностей і в останній хвилині, з незалежних від „Труду" причин, мусіла перенестися до меншої салі. Через те можна було чути нарікання столоченої публики. Однак у цілости ця імпреза залишила дуже позитивне враження, як доказ, що наші робітні, переймаючи чужинецький звичай показу мод, ставлять його у себе відразу на такому рівні, що не посоромилась би цього найкраща робітня в европейській столиці.

Марія Р

ПОМЕР Б. МІНІСТР.

Минулої суботи помер у Варшаві б. міністр скарбу Г. Чехович.

Австрія визнає національну Еспанію.

Як подає віденська преса, австрійський уряд задумує визнати уряд ген. Франка. Таке рішення заповів представник Австрії на італьо-австро-мадярській будапештенській конференції. Австрійський консуль у Мадриді дістав наказ запитатися 180-ох австрійців, які перебувають на території червоної Еспанії, чи вони задумують там лишитися; австрійський уряд евентуально сфінансує евакуацію австрійських громадян з Еспанії.

Після переведення цієї акції Австрія визнає еспанський національний уряд та визначить своїм представником при ньому австрійського посла у Парижі.

Децентралізація --- єдиний спосіб правити відповідно до умовин.

ВОЄВОДИ МОЖУТЬ ВЕСТИ КОЖНИЙ ІНШУ ВНУТРІШНЮ ПОЛІТИКУ.

На засіданні буджетової комісії сенату, що було частинно тайне, була дуже гаряча дискусія в якій майже всі промовці гостро атакували окремих міністрів за всякі прогріхи. Між ін-ли окремих міністрів за всякі прогріхи. Між іншими був закид, що торкався політики воєводи Юзефського на Волині та розбіжности в політиці окремих воєводів.

Відповідав прем. **Складковський.** На закид сен Заржицького щодо розбіжности в політиці окремих воєводів прем. Складковський сказав:

„Так воно є. Я рішив собі правити по змозі **відосередково.** Всякого роду централістичні ходи виглядають гарно в урядах президії ради міністрів, у міністерстві внутр. справ, однак у терені йдуть у розрів із суттєвими потребами і тому **відношення поодиноких воєводів і старостів до поодиноких питань може бути ріжне. Тому ріжне є відношення до меншостей і тому інше є напр. відношення до друків і часописів у львівському воєвідстві, а інше на Волині. Так є.**

Але якщо у трьох малопольських воєвідствах маємо так розвинений боевий український націоналізм, дуже шкідливий націоналізм, то не дозволю на те, щоб той-же націоналізм розвинувся й на Волині. І тому норми щодо конфіскат на Волині інші, як у Сх. Малопольщі Очевидно, що ота розбіжність не сміє дійти до шкідливих розмірів, але децентралізація — це єдиний спосіб правити відповідно до умовин."

Свята 22-го січня

У ЛЬВОВІ.

Двацятьліття проголошення самостійности Української Держави відсвяткували наші організації й товариства окремими сходинами і засіданнями.

СВЯТОЧНІ СХОДИНИ УНДО.

З нагоди Великих Роковин Українське Національно-Демократичне Обєднання уладило в суботу 22. ц. м. в кімнатах Краєвої Народньої Канцелярії в 6-ій год. веч. Святочні Сходини. Відкрив їх короткою промовою голова УПР пос. Василь Мудрий, що підкреслив велику вагу традиції взагалі та особливе значіння для нас акту 22-го січня. Після тієї вступної промови пос. д-р Степан Біляк виголосив довший реферат, в якому розвинув перед зібраними хід української революції, вказуючи на її етапи, з яких останнім був акт проголошення повної самостійности Української Держави. На закінчення Сходин приявні відспівали національний гимн.

В Т-ВІ „МОЛОДА ГРОМАДА".

Т-во „Молода Громада" відсвяткувало роковини проголошення самостійности України теж у суботу, 22. січня, в 7. год. вечором у новій домівці при вул. Косцюшка 1а. Святочні сходини відкрив голова Т-ва інж. Андрій Палій. Після того забрав слово інж. Андрій Мельник, що на вступі згадав Тих, що віддали своє життя у боротьбі за волю, при чому присутні вшанували їх память одноххвилинною мовчанкою. У своїй промові інж. Мельник говорив про значіння обох актів 22-го січня.

В ТОВАРИСТВАХ „ЗОРЯ" І „СИЛА".

Святочні сходини з нагоди роковин 22. січня уладило Т-во „Зоря" в неділю 23. січня в домівці Т-ва при вул. Вірменській. Промову на тих сходинах, перед численно зібраними членами Т-ва, виголосив ред. Петро Сагайдачний.

Т-во українських робітників „Сила" влаштувало в неділю 23. січня пополудні, у своїй домівці при вул. Рутовського Святочну Академію. Реферат про акт 22. січня виголосив п. О. Галущак. Після реферату йшли хорові точки та деклямації. На закінчення відспівано національний гимн.

АКАДЕМІЯ НА ГОРОДЕЦЬКОМУ.

В неділю, 23. січня відбулася ще одна Академія з нагоди роковин 22. січня. Влаштувала її читальня „Просвіти" при вул. П. Скарги. Після вступної промови п. С. Арсенича слідувала дальша частина програми, в якій виступили хори з Богданівки, під орудою п. М. Яцишина та з Городецького, під орудою п. М. Ворончака та деклятори п. Чорна і п. Любак. На закінчення Академії хори відспівали національний гимн

—o—

НОВИНКИ.

— **Конфіската „Діла".** Попереднє (15) ч. „Діла" підпало конфіскаті за одно речення в замітці про „Свято 22. січня у львівському Лузі" та за останнє речення в малому фейлетоні Гал. Чіпки п. н. „В памятний день". Конфіската прийшла так пізно, що ми вже не вспіли видати впору числа після конфіскати. Тому наші читачі дістали це число не з нашої вини з опізненням.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254—46.**

— **Концерт на дохід будови церкви св. Івана Богослова у Львові,** який відбувся 17. січня ц. р., дав не лише мистецьку насолоду громадянству Львова, але приніс також на чисто коло 500 золотих на фонд будови церкви. За таку замітну підмогу належиться щиро-сердечне „спасибі" ВПов. пп. Барвінським, котрі безкорисно цей концерт улаштували, жертвуючи свою працю і мистецьке знання на будову нашої церкви. Сердечна подяка належиться й іншим виконавцям, а саме орхестрі Муз. Інституту ім. Лисенка, Вп. Інсерентам, що дали свої платні оголошення до програмок концерту, Вп. Коникові, що ті програмки в 6000 прим. безплатно видрукував, та зокрема українській пресі, що перед імпрезою безкорисно містила всі поклики та інформації Комітету, чим спричинила такий гарний матеріяльний успіх нашої імпрези. Положення наше важке, бо перед нами ще багато праці і коштів, щоб дім Божий викінчити та у всій його величі і красі віддати до вжитку громадянства, але коли бачимо такі щиро-сердечні симпатії й загальну поміч нашого високопатріотичного громадянства у наших змаганнях, то це наповає серця наші сильною надією, що розпочате діло скоро доведемо до успішного кінця. — За Комітет: о. Ю. Дзерович, голова; Гр. Ганусяк, секретар.

— **В память крутянському героєві.** Заходом української молоді в Перемишлі появилася листівка із знимкою Григорія Пипського, колишнього учня перемиської гімназії, учасника бою під Крутами, що згинув закатований большевиками 30. січня 1918 р. Дохід із продажі призначений на будову памятника бл. п. Гр. Пипському в Малковичах пов. Перемишль, звідки він був родом.

— **„Українка" — популярний часопис Союзу Українок.** Вже вийшло з друку і є в книгарській розпродажі 1. число популярного жіночого місячника „Українка". Є це поруч журналу „Жінка" другий орган Центрального Жіночого Товариства С. У. у Львові. „Українка" призначена для найширшого жіночого загалу, в першу чергу для селянок. 16 сторінок першого числа цього нового часопису виповнює цікавий і ріжноманітний зміст. Ось він: Наше слово; До всього українського жіноцтва, зорганізованого в С. У. — М. Рудницька; Колядка — М. Підгірянка; Мати — перша виховниця дитини — Ліда Мет; Свято 22. січня; Під Крутами — О. Бабій; Вечірка — Наталя Сас; Здоровля — наш скарб; Господарюємо; Як працюємо в кружках С. У.; Що діється у світі. Чотири останні наголовки — це назви окремих відділів: гігієнічного, господарського, звідомлень з праці кружків Союзу Українок і врешті огляд світових подій. Цікавий зміст і чепурний вигляд (заставки робив М. Бутович) нового жіночого часопису робить гарне враження. Одно число „Українки" коштує 35 сот., річна передплата 4 зол., піврічна 2 зол. При збірній передплаті (не менш, як 10 чисел на одну адресу) — 2 зол. річно.

— **Українська Громада в Німеччині,** улаштувала урочисте святкування 20-их роковин проголошення самостійности Української Держави та злуки українських земель, яке відбулося в Берліні 22-го січня ц. р. в год. 20. у салі Н. С. Лерербунду, Александерплятц 4. Святочні промови виголосили: проф. д-р З. Кузеля та канд. екон. наук. О. Тарнавський.

— **Нові поштові значки.** Міністерство пошт випускає з днем 1. лютого ц. р. нові поштові значки з президентом Мосціцьким вартости 15 і 30 гр. 15-грошовий значок має синяво-сталеве забарвлення, 30-грошовий червоно-фіолетове.

— **Хотять „Тріюмфального луку".** У Львові виринув проект, щоби гроші, зібрані на будову памятника марш. Пілсудському, „призначити на будову монументального луку у звязку з 600-літтям приналежности Львова до Польщі. Лук мали би побудувати на терені парку Костюшка (Єзуїцького городу) і дати йому назву „Тріюмфального".

— **Що на це україножерні часописи?** Свого часу польська преса розписувалася про „злочин" о. декана Миколи Мілянича з Мочар, сяніцького повіту, якого він мав допуститися відмовою до профанації портретів державних достойників у школі. Його арештовано і 15. ц. м. поставлено перед окружний суд у Сяноці. Переведена розправа виявила повну безосновність обвинувачення і о. декана Мілянича після 11-тижневого арешту випущено на волю.

— **Хто виграв на льотерії?** Виграї впали на такі числа: 10.000 зол. на чч. 75682, 88200, 525, 14318[illegible], 144006, 148064. 5.000 зол. на чч. 10787, 577[illegible] 2.000 зол. на чч. 19360, 20051, 63631, 82490, 987[illegible] 105227, 167496, 169578, 193195. 1.000 зол. на чч. 5400, 13789, 25711, 555, 29855, 31103, 39062, [illegible] 40909, 077, 57199, 68522, 69937, 79198, 837[illegible] 85848, 87767, 100214, 109468, 111586, 1206[illegible] 123969, 131196, 132546, 135124, 145768, 1656[illegible] 175671, 182265, 186125, 189920.

— **Засудили віцестаросту.** Перед апеляційним судом у Львові відбулася 20 ц. м. розправа проти Яна Стажинського, віцестарости в Рогатині, обвинуваченого за проступок, що перед комісарем поліції Скальським висловився, що „ксьондз-декан Мікульський, парох у Конюшниках, повіт Рогатин, веде життя, негідне ксьондза й утримує коханку". Окр. суд у Бережанах звільнив обвинуваченого віцестаросту від вини й кари. Від цього присуду вніс ксьондз Мікульський відклик. Апел. суд засудив віцестаросту за знеславлення на кару арешту продовж 11 тижнів і 50 зол. гривни та судові кошти.

— **Львівська хроніка.** На вул. Жовківській біля дому ч. 96 шофер Брон. Вальчак, омнібусу 8-літню Олену Кошельниківну, що перебігала поперек вулиці, зачепив її заднім болотником, наслідком чого вона впала і розбивши собі череп, згинула на місці. — В домі при вул. Краківських ч. 7 кинулася з першого поверху 22-літня приватна вчителька Сальомея Кеслер із Журавна і тяжко потовклася. — На площі св. Духа зударилися два особові самоходи, при чому один із них наїхав на 48-літню Марію Семаш, яку тяжко поранену відставлено до шпиталю.

— **Краєва хроніка.** Авто С. Меркеля, що їхало з Біючі до Перемишля, наїхало на бальок, який кинув хтось поперек дороги. Авто ушкоджено, а шофер яким був сам власник, легко потовкся. Пасажири вийшли з пригоди неушкоджені. — На шосі біля Янова під Львовом перевернулося авто, в якому трісла гумова опона. Шофер і пасажири вийшли без шкоди. — В Г[illegible] стрийського повіту крамаря кооперативи Василя Сулиму застрілив хтось двома револьверовими стрілами в часі, коли замикав крамницю. Справою занялася поліція. — В Сарнах учень 8-ої кляси державної гімназії Панкратій Жук повісився у комірці батьківського дому. — В Шилах кремянецького повіту Степан П[illegible]ний посварився зі своєю нареченою Софією Грицковяк і відгриз їй ніс.

— **Червоні рожі і гнилі яйця.** В головній торговельній школі у Варшаві дійшло до демонстрації проти проф. Ліпінського, на якого викладі явилися тільки жиди та ліві демократи. Коли проф. Ліпінський увійшов на салю, одна студентка подала йому червоні рожі. Зате коли професор Ліпінський після викладу йшов до канцелярії, заступила йому дорогу група польської молоді і з криком „преч" обкидала його гнилими яйцями. Опісля появилися летючки жидівської молоді в обороні проф. Ліпінського і летючки вшехполяків, які домагалися, щоби проф. Ліпінський зрікся катедри.

— **Мотилі в січні.** В селі Михалі в [illegible]ській низині зловили недавно кілька мотилів. Це надзвичайне явище уважають провісником ранньої весни.

— **Ріжні вістки.** На побережжі Чорного Моря під Кавказом (Абхазія) настала від довшого часу весняна погода. Цвитуть фіялки, [illegible]

...ванння, що звичайно буває в березні. — На Дунаю під Турн-Северином перевернулася моторова лодка, що везла 22 учнів і вчителя, причому 17 учнів згинуло. — Італійський транспортовець „Сарско" в дорозі з Генуї до Тріполісу затонув підчас бурі коло острова Ісхія. Залога вратувалася. — На бразилійському кораблі „Куяба" збунтувалася залога і вбила капітана та першого старшину. Залогу, що піддалася комуністичним впливам, арештували.

—o—

Зі судової салі.

ПЕРЕД ВЕЛИКИМ ПОЛІТИЧНИМ ПРОЦЕСОМ У ЗОЛОЧЕВІ.

26 ц. м. почнеться перед золочівським судом присяглих процес проти 55-ох українців з Радехівщини, яким акт обвинувачення закидує приналежність до О. У. Н. Розправа розписана на 6 тижнів.

З кіна.

КІНО „ЕВРОПА": „ЇЇ НАЙБІЛЬША ПОМИЛКА".

З одного дівочого пансіону на провінції від'їжджає до Відня, скінчивши гімназію молода дівчина, що дістала стипендію до драматичної школи. Школа під протекторатом багатої поважної артистки, в якої молода стипендіянтка має мешкати. Студентка їде за радою одної зі своїх товаришок і замісць зголоситися просто у своєї патронки, хоче один вечір провести самостійно, весело. Заїжджає до готелю, першого з брега, і їде до веселого кабарету на вечір. Тут вона проводить увесь вечір із поважним мужчиною, який присідається до неї і захоплена ним, опянїла шампаном, дозволяє себе відвезти до дому. На другий день уранці вона зачудована стверджує, що цей таємничий незнайомий — її професор в Академії. Ввесь дальший хід цієї прецікавої психольогічної проблеми зображує перше кохання палкої, щирої дівчини, що має стати артисткою і досвідченим професором, який хотів би направити свою помилку. Головні ролі грають Павля Веселі і Форстер — першорядні віденські артисти. Фільма небуденна.

✝ Посмертні згадки.

АНТІН ЛУКІЯНОВИЧ. Дня 22. ц. м. помер у 63. р. життя емеритований окружний судля Антін Лукіянович. До війни на становищі начальника суду в Бібрці покійний був головою тамошньої філії „Просвіти" і головним організатором матеріяльної допомоги „Рідній Школі" В 1912. році дістав наказ податися на окружного судлю у Львові і на цій посаді вже залишився. Після війни один рік не виконував служби, бо не складав нової присяги. З родинних причин і через лихий стан здоровля відсунувся потім від прилюдного життя. В судових колах лишив по собі память поважаного цивіліста і доброго товариша. Осиротив подругу і дві доньки. В. Й. П.!

Д-Р РОМУАЛЬД ДУМИН, б. старшина У. Г. А. й адвокат у Стрию, помер 18. ц. м. Похорон відбувся 19. ц. м. у Львові на Личаківський цвинтар. В. Й. П.!

ІНЖ. ДЕНИС БУРАЧИНСЬКИЙ, надлісничий державних лісів у Павліковіцах, помер 14. ц. м. у Шешорах, косівського повіту в 53-ому році життя. В. Й. П.!

ЕМІЛІЯ З РАДКЕВИЧІВ ГАНИЦЬКА, подруга бл. п. о. Володимира Ганицького, б. військового духовника-сотника У. Г. А., пароха для українців у Німеччині і пароха Рудна, померла 21. січня ц. р. в 73. життя. Похорон відбувся 22. січня ц. р. у Фалиші коло Стрия, де покійна перебувала у свого сина о. Івана Ганицького. В. Й. П.! 217

Дописи.

РОГАТИН.

Культурно-освітнє життя. Громадянське життя в Рогатині, не зважаючи на розпорошення у всяких партіях і деяких безпровідних інституціях, плине тепер досить нормально. До в'ідрадних явищ треба зарахувати відкриття добре зорганізованої складниці для збуту сушених ... і всякого потрібного мяса для міста й сіл, під управою Окружного Союзу Кооператив. ... складниці працює ... відомий і совісний ..., гром. Григорій Підлісоцький. Дуже відрадне ..., що наше громадянство нарешті зреорганізувало ... Т-во ім. „Українська Бесіда", де гуртується старші й молодь без огляду на особисті переконання. Т-во міститься в гарній будівлі О. С. К. у приміщенні та естетично прикрашених салях. В читальні ... всі українські часописи й журнали та ... Що-неділі відбуваються „чайні вечорі", ду... виклади на актуальні теми. В

місті вже чимало українських крамниць і гасло „Свій до свого" набирає поволи змісту. Провід у культурно-освітній праці як і раніше, в руках учителів обох приватних шкіл Р. Ш. Рухлива молодь української гімназії може сміло похвалитися двома прилюдними виступами, в яких трималася достойно й дуже симпатично. Дня 4. грудня м. р. разом з молоддю вселюд. 7-мнял. школи Р. Ш. вшанувала ювилей „Русалки Дністрової" гарним концертом. Хор під орудою проф. Миколи Кінасевича міг задоволити й дуже вибагливу публику. Незатерте враження зробила мало відома народня пісня з Кубанщини „Закувала сива зозуленька". Треба щиро подивляти енергію і хист проф. Кінасевича, що при сучасній, деякій недостачі відповідного голосового матеріялу в гімназії прекрасно вмів вивязуватися зі свого завдання. Про хор діточок вселюд. школи не треба і згадувати, бо він здавна має на рогатинському грунті якнайкращу марку. На цьому концерті почули ми оригінальну святочну промову учня першої кляси ліцею, Олега Кужілія. Дня 5. грудня Союз Українок у Рогатині вшанував славнозвісну нашу письменницю Ольгу Кобилянську ювилейним концертом з багатою програмою. Поза іншими більш або менш удатними виступами треба підкреслити гарну деклямацію п-ни Щербановічівної, скрипкове сольо (Шопен „Легенда") вчительки філії „Муз. Інст. ім. М. Лисенка" в Рогатині п. Добрянської, форт. сольо (Шопен „Революційний етюд" учит. тієї ж філії п. Дроздовської та жіночі хори під умілою орудою проф. М. Кінасевича. З пісень найкраще враження робили „Жіночі сльози". Цю пісню мабуть уперше співали в нашій волости. Ефектовно вийшла мольова композиція Січинського „Один у другого питаєм" — твір досить трудний, небуденний. Трохи слабше вийшла пісня „Гуляли". Не дивуємося, бо вона надається тільки для мужеських голосів. Загально свято вийшло гарно. Настрій був справді святочний. — Дня 19. грудня м. р. „Шкільна Громада" української гімназії і „Батьківський Комітет" улаштували традиційне Миколаївське Свято. Молодь з розмахом і чималим хистом відіграла картини Антона Лотоцького п. н. „Під ніч св. Миколая". Учениця четвертої кляси Мушкевичівна своєю солідною підготовою не постидалась б напевно й на великій сцені. Чорти цього року не дуже були задоволені з молоді, поміж якою тепер рідше трапляються погані, безхарактерні одиниці.

Аскет.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ЗАПИСКИ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА. Том CLIV. Праці Історично-Фільософічної Секції за редакцією Івана Крипякевича. Накладом Товариства. Львів, 1937. Зміст: Ярослав Пастернак: Галицька катедра у Крилосі (Тимчасове звідомлення з розкопів у 1936 і 1937 р.). — Олег Кандиба: Досліди на галицькому Поділлі в рр. 1928 та 1929. — Лев Чачковський: Княжий Бела. — Іван Крипякевич: Замітки до історії війська княжих часів. — Домет Олянчин: Опис подорожі шведського посла на Україну 1656—1657 р. — Андрій Яковлів: До питання про автора „Історії Русів". — Іван Филипчак: Нарис історії Тирави Сільної. — Іван Карпинець: Галицькі залізні гути та їх продукція в рр. 1772—1848. — Олександер Цинкаловський: Матеріяли до археольогії Володимирського повіту. — Ярослав Пастернак: Нові археольогічні набутки Музею Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові за час від 1933—1936 р.

ЗБІРНИК МАТЕМАТИЧНО-ПРИРОДНИЧО-ЛІКАРСЬКОЇ СЕКЦІЇ Наукового Товариства ім. Шевченка. Том XXXI. Зміст: М. К. Кузенський: Ді Групенформельн унд Інтеграціон дер Гляйхунген міт партіелен Абляйтунген 1. у. 2. Ордунг міт меререн абгенгіген унд унабгенгіген Варіяблен дрітен Тайль). — М. Зарицький: Сучасники кореляції в теорії математичної статистики. — З. Храпливий: Основні поняття електродинаміки а унітарна теорія поля. — О. Мощ'бович: Елементи зорі СУ Суфп. — У. Богачевський: Трансформаціон дер Ляпляссешен Діфференціяльгляйхунг ім н-Дімензіонален ауф генерелле Коордінатен. — О. Стасів: Механізм переносу електричности в непровідниках. — Ю. Богачевський: Формалізм та інтуїціонізм у математиці. — Р. Цегельський: Фінікальні проблеми останньої доби. — В. Левицький: Евольвента циссоїди. — Еррата.

НАЗУСТРІЧ. Література, мистецтво, наука, громадське життя. Двотижневик. Пятий рік видання. Ч. 1—2 (097—98) — 15. січня 1938. Зміст: Павло Ковжун: Єжець. — Остап Тарнавський: Слухаю в тиші. — Д-р Ярослав Гординський: Рапсоди про Україну. — Пітер Флемінг: Нерозказана історія. — Крапка над ї. — Л. Красовський: Автор, актор, режисер, глядач. — Поль Моран: Хвилина ліниства (пер. Ю. Косач). — Богдан Жарський: Осінь. Тривання. — Богдан Ігор Антонич: Кінець світу. — Володимир Гаврилюк: Осіння елегія. — Юрій Смолич: Дурень (уривок з роману). — Святослав Гординський: Фрагмент з поеми. — Огюст Роден: З думок про мистецтво. — Зі совєтських журналів. — З поеми Руставелі. — Рецензії й огляди. — Сатира. — 8 ілюстрацій. — Ціна 50 сот.

НАПЕРЕДОДНІ. Літературно-мистецький і науковий часопис. Двотижневик. Другий рік вид. Ч. 1 (15). 15. січня 1938. Зміст: Д-р Остап Грицай: Нерозгадана Сфінкс. — Олена Теліга: Усе — лише не це!.. — Евген Маланюк: Із „Світанда моря". — Ст. Осьмський: Ідея праці. — А. В.: За основу нового театру: Іван Ірлявський По днях литячих. — Петро Кривтофович: Прийшла сміхом. — Тетяна Княгиницька: Що пише грудень... — Ліна Федорович-Малицька: Кілька завват про мистецьку тематику. — О. Лятуринська: Поезії. — М. Асканич: Новорічні октави. — Степан Лущик: Вистава Олекси Грищенка. — Юрій Яновський: Гадюйне коло (Із роману „Вершники"). — Нова французька енциклопедія без української літератури. — Рецензії. — Глоси. — Хроніка. — 3 ілюстрації. — Ціна 30 сот.

Театри.

Великий Театр:

Вівторок 25. І. год. 7.30 „Сісі".

Середа 26. І. год. 7.30 „Старосвітська диллія" Для молоді недозволене.

Четвер 27. І. год. 7.30 „Старосвітська

Театр Ріжнородностей:

Вівторок 25. І. год. 7.30 „Довбуш".

Середа 26. І. год. 8 веч. Інавг. вечір в честь К. Шимановського.

ідилля". Для молоді недозволене.

Четвер 27. І. год. 7.30 „Дімок з карт".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЛЬВІВ: Театр Ріжнородн. „Нар. Дім":

24. І. Орлеан, істор. драма в 6 картинах Ів. Зубенка.

25. І. Довбуш, драма в 4. д'ях Зедвірського.

Початок вистав в год. 7.30 веч. Білети продає Союзний Базар та в день вистав від год 6. каса Театру Ріжнородностей.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ТРУСКАВЕЦЬ:

25. І. Гетьман Полуботок.

СТЕБНИК:

26. І. Хмара.

27. І. Мазепа.

28. І. Гетьман Полуботок.

Театр приготовляє до вистави історичну песу „Пісня Бескиду".

КІНА.

АПОЛЬО: „З кохання для тебе"

АТЛЯНТИК: „Товариші зброї".

ВАНДА: „Матура"; „На сторожі закону"

ҐРАЖИНА: „Наречена з Відня" (оп. Легара).

ЕВРОПА: „Її найбільша помилка".

КАСІНО: „Життя вулиці" з Люїзою Райнер

КОПЕРНИК: „Історія одної ночі" з Шарлем Боє.

МАРУСЕНЬКА: „Любуя"

МЕТРО: „Пісеньмар із Відня", „Орел летить до Китаю".

МІРАЖ: „Віденські шалі", „Орлов".

МУЗА: „Благословенна земля" (Ел Райнер, Павло Муні).

ПАКС: „Не забудь про мене" (з Вен. Джіглі, Магдою Шнайдер, Петром Боссе).

ПАЛЯС: „Затанцюймо" з Фред Астером і Джінджер Роджерс.

РАЙ: „Крайцерова соната" з Лідь Даговер.

РІЯЛЬТО: „Полонені в любові" з Мирною Лой і Варн. Бекстером.

СВІТ: „Забуті лиця", „Білий Тарзан".

СТИЛЕВЕ: „Гільдайська трійка" терезія

ТОН: „Таємний план Р. 9"

УГУКА: „Боротьба з тайфуном" і ...

ХИМЕРА: „Сигнали півночі".

ФОТОПЛЯСТИКОН
(пл. Маріяцка 5)
„Барсельона" та „Світова вистава".

ФОТОПЛЯСТИКОН „Святовід" (...Гавсмана ч. 7):
„Китай і Індокитай".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 25. січня 1938.

6.15—8.00 Раншня авдиція; 11.15 Вої ми тут ремісники, авд. для дітей; 11.40 Бетовен: Соната на скрипку та форт. ес-дур оп. 12, ч. 3, гр. пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Щось гарного для кожного, музика з гр. пл.; 14.55 Біржа; 15.00 „Пятигорець" В. Лозінського; Музика з пл.; 15.25 Віжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Для дітей: „Чому не маю співати" обр. із діт. літ. Мошюшка; 16.05 Фін.-госп. актуалії; 16.15 Муз. тріо і тенор; 16.50, 19.30 Актуальна гутірка; 17.00 Дакар, африканська пристань; 17.15 Форт. рецітал; 17.50 Лови на вовків; 18.00 18.50 Спортові вістки; **18.10 Як дивитися на мистецькі вистави, в українській мові виг. дир д-р Іл. Свєнціцький**; 18.20 Камеральні мініятури **Петро Пшеничка** (віольончеля), Лішчинська (форт.), К. Гальпов (скрипка); 18.40 Зима темою фотографа-аматора; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Казки 1001 ночі; 19.30 Дует мандолін із форт.; 20.00 „Фра Діяволо" ком. опера Е. Скр'бе-Обера; у перерві Веч. денник. Актуальна гутірка; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Концерт бажань.

Середа, 26. січня 1938.

6.15—8.00 Раншня авдиція; 8.10 Тиждення мілісова; 11.15 Для пк'а: Дай переписати, для молодших дітей, Музика з пл.; 11.40 Гершвін: „Американець у Парижі" увертура; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Інформаційна газетка в українській мові; 13.55 Музика з пл.; 14.00 Пісні у вик. Корвін-Шимановської; 14.25 Розр. музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 „Пятигорець" В. Лозінського, Музика з пл.; 15.20 Вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Хвилина питань для старших дітей; 16.00 Куток мови; 16.15 Орхестра; 16.50 19.30 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Найновіші кораблі воєнної фльоти; 17.15 Історія танку; 17.50 Репти та дожинки; 18.00 18.50 Спортові вістки; 18.10 „Паризька політики п. ред. Стровця"; 18.20 У зимове пополудне, словно-муз. авд.; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Китайський мур" рецитац'я прози Марс. Грабовської; 19.20 Пісні, в супр. форт.; 19.35 Початки неотомізму в Польщі; 20.00 Розр. концерт: сальон. орх., Гена Льорей меццосопр., Дідик-Гралковський тенор; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт; 21.40 Чвертьгодина поезії; 22.00 Танц. музика, рефрени; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танц. музика з пл., у перерві Куток гумору.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 25. січня 1938.

БЕРЛІН 15.00 18.00 19.45 Музика, 20.00 21.00 Вес. муз. вечір, орх., сол.; БІЛГОРОД 19.15 Пісеньки, 20.45 21.00 Камер. концерт; БУДАПЕШТ 12.05 Орх. концерт, 18.50 18.00 Циг. музика, 17.00 Концерт військ. орх., 21.45 22.00 Тріо; ВІДЕНЬ 10.50 Соло форт., 15.15 Муз. авд. для дітей, 17.45 18.00 Пісні й арії у вик. Г. Поля (сопр.), 19.40 Балади, 21.00 Італ.-австр. муз.-вок. концерт, 22.00 23.00 Танц. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Муз. всячина, 18.00 Шубертові та Брамсові пісні, 18.20 Фр. пісні, 20.00 Цугта орх., 21.15 Опірійська музика, О. Єлі баріт., 22.30 Ададжіо із смичк. квінтету Брукнера; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Скрипка, форт., 19.30 Розр. музика, 21.00 Іт.-австр. концерт, 22.10 Орг. музика, 21.00 Іт.-австр. концерт орх., хор; РАДІО ПАРІ 18.00 Розр. концерт, 21.15 22.00 „Антигона" траг. Софокла, 23.15 Камр. концерт; РИМ 10.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Цірано де Бержерак" оп. Альфано; РИГА 18.30 19.00 20.00 „Роза" оп. Абрагама.

Середа, 26. січня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 Розр. музика, 19.10 Фільм. мельодії, 20.00 Брукнерові твори, 21.30 Вальси; БІЛГОРОД 18.00 Пісеньки, 20.00 21.00 Вечір гумору; БРАТИСЛАВА 19.30 20.00 21.00 22.00 „Чарівний флет" оп. Моцарта; БУДАПЕШТ 17.00 Молодь співає, 18.00 23.10 Циг. музика, 19.30 20.00 21.00 22.00 Опера; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.30 18.00 Сучасна австр. музика, 18.40 Весела авд. 19.25 21.00 Моцартівський концерт, 21.45 Твори Рінальдіні у вик. квартету; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 10.30 Для дітей 14.00 20.15 Розр. музика, 18.15 Скрипка; МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 20.30 Розр. музика, 21.15 22.00 23.00 „Іль Кампі'єльо" оп. Вольф-Ферарія; МОР. ОСТРАВА **22.15 „Наталка Полтавка" оп. Котляревського**; ПРАГА 15.15 Розр. програма з участю жін. хору, 18.15 Розр. музика, 20.55, 21.00 Симф. концерт; РАДІО ПАРІ 21.15 Авд. для молоді, 21.30 22.00 23.00 Веселий вечір; РИМ 21.00 Симф. концерт, 22.00 Розр. програма, 23.15 Танц. музика.

Сирий білянс
ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО
А. С. у Львові
НА ДЕНЬ 31. ГРУДНЯ 1937.

Чинний стан: Каса і суми до диспозиції в Бку Польскім, ПКО, Бку Госп. Краєвого і Держ. Бку Рольним 468.867.75. Заграничні валюти 15.673.66. Цінні папери: а) державні позички 170.433.50, б) папери гіпотечні 25.831.04, в) акції 4.148. Уділи і акції в консорц. інтересах 48.280.50. Краєві банки 105.251.33. Заграничні банки 49.068.48. Вексл' адисконтовані 1.963.657.22. Біж. рахунки (дебет. сальда): а) забезпечені 347.202.36, б) незабезпечені 28.910.51. Термінові позички 3.442.689.20. Належитости з коопера. договорів 2,088.880.13. Недвиж. 474.469.81. Ріжні рахунки 1,481.985.63. Кошти і т. п. 328.702.86. Відділи 101.530.68. Довготерм'н. гіпотечні позички 198.584.88. Ріжні довгоречинцевого відд'лу 43.456.63. Належитости з титулу трансакцій девізових на термін. репорт. — — Разом зол. 11.382.582.17.

Довжний стан: Власні капітали: а) закладовий 5,000.000, б) запасов. 258.335.98, в) прочі резерви 58.405.71, д) амортизаційний 172.633.97. Вклади а) терміно 1,052.278.03, б) а віста 1.417.797.30. Біжучі рахунки (кред. сальда) 480.206.16. Інкасові зобовязання 1.070.87. Редисконто векселів 691.682.08. Дисконто акцептів Акцепт. Банку 706.914. Краєві банки 513.035. Заграничні банки 1.426.36. Гіпотечні вірителі — — Ріжні рахунки 159.312.64. Проценти, провізії і ріжні зиски 458.009.55 Відд'ли 108.594.13. Заст. листи 198.584.88. Ріжні довготермінового відділу 40.196.51. Належитости з титулу девізових трансакцій на терм'н. і репорт. — — Разом зол. 11.382.582.17.

Гарантії зол. 6.820. Інкасо зол. 94.650.18.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 24. січня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·05 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·10 зол.
молоко	16—17 сот.
яйця (копа)	7·90—8·00 зол.

Тенденція вдержана на масло й молоко, на яйця сильна.

ОПОВІСТКИ.

Церква в Славську зложила на коляду: Рідна Школа 10 зол., Укр. Інваліди 5 зол., Найбідніші 5 зол., Ремісница Бурса 2 зол., Шпиталь ім. Митр. Андрея 5 зол. На будову церкви св. Івана Богослова у Львові 10 зол. Разом 37.— зол.

ПІДПРИЄМСТВА

СПІЛЬНИКА з вкладом 8—10 тисяч зол. пошукує запровадження і добре проспе-руюче українське підприємство в цілі дальшої розбудови. Поважні зголошення слати до Адмін'страції під „Солідна людина". 208 2-5

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЮ до співпраці інжиніра-мірника зараз. Зголошення до Адмін'страції під „Мірник самостійний". 189 2-5

АПЛІКАНТА з правом заступства потребую від березня. Д-р Когут, Бого-родчани. 213 1-3

КУПНО-ПРОДАЖ

КОМПЛЕТНИЙ ДЕТЕКТОР в гарній скриньці 11.50. Радіова робітня „Радіотон", Львів, Оссолінських 10, тел. 117-41. 171 4-12

ВАННИ ЦИНКОВІ, балії, **НАСІДІВКИ**, великий вибір. **ЗАЯЦЬ**, **Оссолінських чотирнацять**. 145 6—10

НАУКА

ШКОЛА КРОЮ ЖІНОЧОГО з правом видавання свідоцтв, ведена париським моделістом БІНДЕРОМ, дипльомованим у Парижі, Дрезні, Відні. Професор патронату. Приймає вписи — ціни низькі. — Льв'в, Оссолінських 12. 186 7-12

РІЖНІ

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЯХ, Львів, пл. Марійська 5 направляє ріжного роду годинники, прецизійно, солідно і дешево. 2818 a 12-14

ПЕЧАТКИ каучукові та металеві для парохіяльних урядів, читалень, кооператив та ін. виконує найдешевше Макс Гляйзерман, Льв'в, Сикстуська 19, телефон 215-03. 2682 7—10

ЗАМОК „Сальво" тільки забезпечує перед зломом. Ренчнер, Легіонів 37. 31 1-2

БЮРО ПРИПОРУЧЕНЬ „СВЯТОВІД" влекшує життя, все полагодить всюди в краю і за кордоном. Львів, Академічна 23, тел. 200-08. 2237 23-30

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що іствує від 20 літ ІВАН МАРІЯШ, приймає всякі роботи мужеського, жіночого і священичого відділу по помірко-ваних цінах. Львів, ул. Петра ч. 3. І. 2719 8—30

ОГОЛОШЕННЯ.

Оголошення перше.
Акційна Спілка для будевльн. промислу перше Іван Левинський у Львові,
подає до відома акціонарам, що
XVI. ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ акціонарів відбудуться 24. лютого 1938 року в год. 17 в конференційній салі Кооперативного Банку „Дністер" вул. Руська 20 з таким денним порядком:

1) Звідомлення Управи і предложення рахункового замкнення за 1937 р.
2) Звідомлення Надзірної Ради з висліду прові'рки звідомлення Заряду, білянсу та рахунку зисків і втрат за операційний рік 1937.
3) Розглянення і затвердження звідомлення, білянсу і рахунку зисків і втрат та ухвалення Управі і Надзірній Раді абсолюторії.
4) Ухвала щодо розділу чистого зиску.
5) Ухвала ла помещення скільности членів Надзірної Ради.
6) Вибір членів Надзірної Ради на місце уступаючих.
7) Ухвала висоти презенційної марки для Надзірної Ради.
8) Вільні внесення.

Хто має 10 акц'й, має право одного голосу на Загальних Зборах. В ціли виконання право голосування треба акції, що доказують право голосування, зложити найпізніше на 8 днів перед Загальними Зборами в ліквідатурі Кооперативного Банку „Дністер" у Львові, вул. Руська 20.

Акц'онарі, які бажають собі, щоб і інші справи були уміщені на порядку деннім, можуть зголосити свої внесення найдальше до дня 5. лютого п. р. під адресою: Акційна Спілка для будівельного промислу, перше Іван Левинський, Львів, вул. Потоцького 58 а.

Львів, 24. січня 1938 року.

УПРАВА:
Інж. Павло Дурбак, ппа. Інж. Р. Колтунюк

За редакцію відповідає Олександер Костик — Видає Видавнича Спілка „Діло" — З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10